

RÓÓCAÁ

Róóca Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Íhju tújkeváne

1-2 Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóo méjpiine úllejéné páñetu ájtyumímé tééné uubállé caatúnuhíjcyá ímí tehdújuco.

3 Aane ícyooca ó imíllé ooréjuco tééné uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóópiró éllevu, dityékée o díllóhíjcyánéj piínévú téhdure páneere ímí idyéjúcotu tsúúca o wáájácúnéllíihye.

4 Aane ó imíllé tééné uubállée ditye méénune u lléébohíjcyáné ímíñeúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsímávámeíñe

5 Jodéa iñújí avyéjuubéhjáa Heróóde íjcyáijyu íjcyaaabe tsaapi llúúváábe Tsacariá Abíamuúbe. Áábé táába méméhjáa Eritsabée Aróój tsíménémúháábéelle íjcyalle.

6 Áámútsikyéhjáa Píívyéébe ímí íjtsúcunú dííbyé taúhbaju néhdújuco dityétsí íjcyánéllíihye. Aamútsíhjáa tsá íínetú néétsámeítýú míamúnáadívu.

7 Árónacáhjáa ihdyu tsá dityétsí tsímávátú mewa Eritsabée ajchíbá íjcyánéllíihye. Áané pañévúhjáa idyé tsúúca kéememútsíjyuco diityétsi.

8 Aanéhjáa tsáijyu diibye Tsacariá íjcyáha múnáake dómajcóné llúúvájte Píívyéébé úmíwávú pácúúcu pééétsohíjcyáne.

9 Aanéhjáa imyéenuhíjcyádú nehcomé caabyé diitye llúúvájtedítýú pañétúétsihvu úcááveíñe. Aanéhjáa diibye Tsacariake dómajcóné dibye úcááveíñé pañétúétsihvu duurúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane dibye ipyéététsoki.

10 Aanéhjáa dibye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píívyéébema ihjyúváhi.

11 Áánáacáhjáa dílbyedívú níjkyéji múnájpi bóhówaavé teene ditye péététsohíjcyáné waíjí íjcyátsihvu.

12 Áábekéhjáa íájtyúmíne mítyane íllityéébe.

13 Árónáacáhjáa neebe diibye Tsacariake:

—Díhllyédíñe. Tsúúca muurá Píívyéébe uke lleebó dílbyema u íhgyúvahíjcyáne. Áhdícyane muurá dítyáába Eritsabéé tsíímávaá wájpiíkye. Áábeke ú meménuú Jóáádivu.

14 Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsijtye ímíjyúúveéhi.

15 Aabe daachi Píívyéébedívú íhtsútuube íjcyabe tsá bíínojpacýó ádóityúne. Áhdure tsííñé avyéjpacýóné tsá dibye ádóityúne. Muurá tsííjú ííbúwá pañérei íjcyaróóbé pañe tsúúca Píívyéébé Apííchó íjcyáahi.

16 Aabe mítyámeke ijraéémudítýú Ávyéjuube Píívyéébé icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

17 Muurá tsaatéké ítsíímemáyé cáánímuke dibye ímíbbáavyetsómé tsaimiyéjuco íjcyáiñe. Áhdure lléébohíjcyátúrómeke ímíbbáavyetsóíiíbye. Ehdú muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímíbbájchóíiibye ditye ímí dílbyeke iwáátsúcúpéjtso

Eriáúvumáa ícyahíjcyáné Píívyéébé Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁸ Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néénéllii diibye Tsacariá néé dííbyeke:

—¿Aca múhdutú tehdu óóma íjcyaiñe? Muurá tsúuca kéémemútsíjyuco muhtsi átyáábama.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píívyéébe oke wallóó iúníu múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke díéllevu uke ímiá uubállé o méénuki.

²⁰ Ahdícyane ícyoocátú tsáhájuco u píívyetétyú u íhjuváné dááchikye tsiiju tsiímávanévújuco íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnélliihye. Ehdu úúma pajtyéiñe iéévé úújetéjy.

²¹ Ehdúhjáa nééneri Tsacariá duurúvájá pañe íjcyáábeke míamúnaa áachítýú ityéhméróne múhduréjucó íjtsámeiñé íicúí díbye tsáátúnélliihye.

²² Aabéhjáa íjchivyédú ímiááné tsáhájuco píívyetétú íhjuváne. Íhyótsiríyécóhjáa díbye úbáhcyohíjcyáné diityémá íhjuvaróne. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsíeméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

²³ Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcódújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjucóó íhjávu.

²⁴ Áané boonétúhjáa ímiááné tsúuca mewa Er-itsabéé eeváhi. Aalléhjáa íhjáatú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

²⁵ Aalléhjáa nehíjcyáhi:

—Íhya óhdi míamúnaa íhjuvahíjcyánetu ííhveté íñe íllu óóma Píívyéébe meenúhi.

Jetsóó tsíimávametiñe níjkyéji múnáajpi úúballéne

²⁶ Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájuco dille íjcyánáa idyé Píívyéébe tsiñe wallóó níjkyéji múnáajpi Gaabriéeke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu dibye iúújeté wájpikyéi úújétulle Maaríake.

²⁷ Dííllekéhjáa Jotséé áábajáa ityáábáva Dabíiúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáabe.

²⁸ Aabéhjáa níjkyéji múnáajpi díílle éllevu ipyééne néé díílleke:

—Maímijyu ihdyu u íjcyanej. Muurá Píívyéébe uke tujkéveellé tsijtye walléemú ehníñevu.

²⁹ Ehdúhjáa dibye néeneri íllure iúllévenúne íjtsámeíllé ñná nééiyóné ehdu dibye néeneri.

³⁰ Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Díhllityédíñe. Muurá Píívyéébe uke tujkéveelléhi.

³¹ Ahdícyane ú éévaáhi. Aane u tsíimáváabeke ú meménuú Jetsóodívu.

³² Aabe íhtsútuube íjcyáa Páñétúejpi Píívyéébé Hajchi íjcyáabe. Áabeke Píívyéébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpíi Dabíiúvuke íavyéjútsoódu.

³³ Aabe íjraéemú avyéjuube íjcyáa múijyú cápáyóóovéityuúbe.

³⁴ Ehdúhjáa dibye néénéllii diille Maaríá néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú ó éévaá wájpíima o íjcyáallejñivari?

³⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénuúhi. Áánéllii diibye u tsíimávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyáahi.

³⁶ Téhdure muurá díelle Eritsabéé tsíímávaá tsáápiikye tsúuca kéémelléjuco íjcyárolle. Tsúuca muurá 6 nuhbávájucó dille éévane ajchíbá íjcyárolle.

³⁷ Tsá muurá ñná Píívyéébedívú túhuutúne. Páneere piivyéteébe.

³⁸ Áánélliihyéhjáa Maariá néehíí:

—Muurá dííbyeke ó íícúvehíjcyáhi. Aabe ihdyu óví eene oke u néhdu óóma meenúhi. Ehdúhjáa dille nétsihdyu ílluréjuco níjkyéji múnáájpi pééneé.

Maariá Eritsabééke ááhívéne

³⁹ Átsihdyúhjáa íícúiyé múhdúj coojívatúrá díille Maariá péé Jodéa íiñújiri íjcyáné caméhbáuri íjcyácoomívu.

⁴⁰ Aalléhjáa Tsacariáke íááhívéne dííbye taaba Eritsabééke duurúváhi.

⁴¹ Áané tujkéveríhjáa díille Eritsabééke íjtsíméné vááúmeí íhbáú pañe. Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchó tsúuca dííllé pañe.

⁴² Aalléhjáa kéévánécoba néé Maariáke:

—Muurá tsijtye walléemú ehnííñevu uke Píívyéébe tujkéveelléhi. Aabe u tsíímáváábeke ímí pícyoó panévatúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohíválleke oke ú aahívevá Táavyéjuube Tápájtyetéébé íjcyáííbyéj tsíju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíímene vááúmeí íimíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píívyéébe tujkévéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiááné méénúiibye úúma muhdú uke íñéhdú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllii Maariá néehíí:

Ávyetaré táííbúuri ó duurúvá Píívyéébeke.

47 Aabe Tápájtyetétsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

48 Muurá íñe dííbyé ïcúve múnáalle ídátsó o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocátú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

49 Muurá Píívyéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyééveri meenú ímí tehdújuco.

50 Aabe pámeere míamúnáadítyú múhdumé dííbyeke ávyejúúllémeke píaabó diityedí ídáátsóvéneema.

51 Muurá ávyetá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoóbe.

52 Áhdure íhtsútujte ávyéjutedítyú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméhjikéréjuco.

53 Muurá ímiááneriyé tsúúrámeíhijcyámedívú éhnííñevu bóhówájtsoobe teéne. Áánetu íhtsutúmé ehnéva múnáa tééneriyé tsúúrámeíhijcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

54-55 Muurá ihñéjté ijraéémú meíjcyámeke íídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá múijyú níjkéváityúné éhnéhjáa méidé múnáajpi Aavaráaúvuke pámeere íjtsíménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa neelle Maaría.

56 Aalléhjáa pápihchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí íhjyávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsíju tsíímvaváne.

57 Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca ítsíímaváíñe éévé úújetédú tsíímvavá wájpííkye.

58 Áijyúhjáa díille hájkímuma tsijtye téeneri íimíjyúúvéne duurúvá dille tsíimaváné Píívyéébere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

59 Aaméhjáa tsúúca íhyojtsítú pápihchúúj coojívájuco íjcyáábéwúuke íñaméhó nǐjcáúemííhé kíhdyahíróhi. Áánemáhjáa imíllerómé dííbyéwúuke imyémenúné cááni Tsacaríá déjuri.

60 Árónáacáhjáa tsíiju néehí:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye mémé.

61 Áánéllíihyéhjáa néeme díílleke:

—Árónáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

62 Ehdúhjáa íñéene cááníkye úbahcyómé díbye imyémenú keená ímíllenévu.

63 Áánéllíihyéhjáa cááni Tsacaríá tsíeméné ityáúmeíñetu caatúnú ‘Jóáa dííbye mémé íjcyááhi’ íñéeneé. Ááneríhjáa pámeere ullévenúhi.

64 Áijyúhjáa tsúúca íhgyúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

65 Ááneríhjáa teene Jodéa íñújí caméhbaúne múnáa íullévenúne úbálléjcatsíhi.

66 Áánemáhjáa Jóáádityu néemeé:

—¿Aca íhya ííne íhtsútuubéi dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaríá dúúruváne

67 Aanéhjáa téijyu díibye cááni Tsacaríá Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe dííbyeke dúúruvaabe néehí:

68 Maímijyu ihdyu mee íjraéémú ávyéjuube Píívyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyetéki.

69-70 Muurá íícúve múnáajpi Dabíiúvúj tsíménémúháábedítú pícýóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetétsóííbyeke tsúúcajátújucóo íhjú uubáalle múnáaj tééveri íñéhdú.

71 Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítu.

72 Muuráhjáa méíhdé múnáaúvudi ídáátsóvéne diityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú diityéké íñéhdújuco.

73-75 Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáánetúré neebe meke mémunáadítú ipájtyetétsoííne íínerí íllityétúmé dííbyekéréjuco meíícúve múijyú níjkéváityúne.

76-77 Ehdúhjáa íhjúvátshdyu diibye íllíwúuke neébe:

Ahdícýane uu hájchíwu ú íjcyáá íhtsútuube Píívyéébé íhjú uubáalle múnáajpi. Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjúúbé íhde ditye iwáájácu tsúúca diityé ímítuháñé Píívyéébe diityedí ídáátsóvéne ábájííveííne ditye ipájtyeteki.

78 Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóóiibye tsáápiikye meéllu mepájtyetéííne mééma méénúííbyeke.

79 Aabe muurá waajácútsoó ímiájíjtóvú eene iwágóóóvéíyojítóré úráavyehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájácúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájíjtóvú meke waajácútsóiibye tsaímíyé meíjcyaki. Ehdúhjáa neebe Tsacaría.

80 Aanéhjáa diibye tsíímene tsaímíyé píívyeebe

ijcyá Píívyéébe ímillédu. Aabéhjáa ícyahíjcyá ííneubará píívyétúné iiñújiri imúnaa ijraéémú dííbyeke ímíñeúvú wáájácútsihvújuco.

2

Jetsóoke Maaríá tsíímaváne (Mt 1.18-25)

¹ Áánetúhjáa Maaríá tsúúca tsíímaváiñé pííhínáa pañétúejpi ávyéjuube Tséétsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñé icyáátúnútsámeíki.

² Téijyúhjáa Tsííríá iiñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeíñe.

³ Áánélliihyéhjáa pámeere pehíjcyá ímichi íiñújí comíñevu imyémeháñé icyáátúnútsoki.

⁴⁻⁵ Aanéhjáa Jotséé diille mewa Maaríá éévállema péé Gariréa iiñújí Natsaréetu Jodéa iiñújiri íjcyacóómí Beréevu Dabíiúvúu tsíímávámeítsihvu imyéme icyáátúnútsó dííbyeúvúj tsííménémúhaabe íjcyánéllíihye.

⁶ Aanéhjáa tétsii dityétsí íjcyánáa tsúúca Maaríá tsíímaváiñé éévé úújetéhi.

⁷ Aalléhjáa tujkénúejpi íjcyáabeke itsíímaváne wájámubááneri íbííjínúúbeke tódsijcáro jéémú éébutawá pañevú kíá dityétsí íjcyáiyotsíí íjcyátúnéllíihye.

Jéémú tehme múnaa Jetsóoke ááhivéne

⁸⁻⁹ Áánaacáhjáa técoomí úníuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéji múnáajpi

bóhówáávéébedítýú Píívyéébé ámítsaráhco diityéke ájchúcunúneri mítyane íllityéme.

10 Árónáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámúha éllevu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñe uubállema.

11 Muurá tsúúca ámúhá avyéjuube ámúhake pájtyetésóíbyeke tsáápille tsíímavá Dabíúvú coomívu.

12 Aabe wájyámubááneri bííjínúmeíbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáábeke ámuha maájtyúmíneturé méwaajácuú diibyéjuco íjcyane.

13 Áánaacáhjáa diibye níjkyéji múnáajpí úníúvú tsijtye mítyame dííbyé nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

14 Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabej. Muurá ííñújiri íjcyané míamúnaa dibye ímillédú íjcyame tsáimiyéjuco íjcyáíñe íná diityé hallúrí íjcyájúcootúme.

15 Aaméhjáa níjkyéji múnáa tsúúca pééné boone diitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéné maájtyúmiki.

16 Ehdúhjáa íñéene íícúí téhullévú péeme ímiáané ájtyúmíté diille Maaríaa, Jotséee, diibye tsííménéwu jéémú éébutáwá pañe íjcyáábee, íjcyámeke.

17 Aaméhjáa dííbyeke íájtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpí dííbyéwúudítýú nééneé.

18 Ááneríhjáa ullévenúme.

19 Aanéhjáa Maaríake ííne ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

20 Átsihdyúhjáa diitye jéemú tehmejté oomí Píívyéébeke ávyéjútjoméré diityékée tene némeidyújuco tene íjcyánéllííhye.

Jetsóoke ditye mémenúne

21 Aanéhjáa 8 coojíva íjcyáábéwúuke íñaméhó nájcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúmé Jetsóodívú níjkyéji múnáájpihjáa Maaríake dilléi éévátúné íhdéjuco néhduú.

22 Téjyúhjáa diille Maaríá ímíbájchómeííñe éévé úújetenélíi pééme Jerotsarévu Moitséeúvuj tééveríhjáa Píívyéébe néené taúhbaju néhdu imyéénuki. Áhduréhjáa téjyju Jetsóoke Píívyéébé hójtsí pañévu pícyoomútsi.

23 Ehdúhjáa meenúmé Píívyéébé taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévaré wájpiikye tsíímávaabe Píívyéébé wáabyutáábé íjcyaaíhi.”

24 Aamútsíhjáa tsajtyé Maaríá ímíbájchómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveííñe míityétsi wahpéjtsikye dííbyé taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu tóómehémútsíúbake íjúúumútsíúbake tsivá íímíbájchómeííñe íícúve.”

25 Téjyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyaaabe Tsimeóó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímíbáávyétsóoíbye tsááiñe.

26 Áábé pañéhjáa Píívyéébé Apííchó íjcyane úúballé dííbyeke díbyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wállooíñe meke pájtyetétsóííbyeke.

27 Aabéhjáa Píívyéébé Apííchóré túkévéjtsóneri péé duurúvajávu. Áánáacáhjáa Jetsóówúuma

tsíijumútsí úcaavé tééjá pañévu Píívyéébé taúhbaju néhdújuco dííbyéwúuke imyéénuki.

28 Áhullévúhjáa diibye Tsimeóó dííbyéwúuke ííhbúcúne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhií:

29 Ayúju Píívyéébeéj, tsúuca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu díícúve múnáajpi o íjcyáábeke. Ahdícyane óvíi ílluréjuco o dsíjívéne.

30-31 Tsúuca ó ájtyumí múúhake pájtyetétsóííbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówáávetsóóbeke.

32 Aabe peetédu néébe téhdure ijraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájíjtóvú waajácútsoóhi. Áhdure ihñéjté ijraéémuke ávyéjútsóííbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeóó íhjúváveri tsíijumútsí ullévenúhi.

34 Téhduréhjáa diityétsí hallúvú piáábó táumeííbyé ímí dityétsí íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maaríake:

—Áánúdityu íjcyane muurá mítyame memúnaa ijraéémudítýú éhniíñevu tútávááveéhi. Aame íllure dííbyeke ehdíívalleé ávyejúulletúme. Árónáa íjcyáímyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

35 Ehdu dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeííñe muhdú míamúnaa tsáápiitsá íjtsaméí íjcyane. Áijyu teene páneere u íitene uke tsííjuke ávyetá kimóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maaríake.

36-37 Áhduréhjáa íjcyalle tsáápille kéémelle Atsée dohjíba múnáajpi Panoéeúvú ajoyúwá Áánaá. Aalléhjáa bádsíjcaja íjcyácooca ityájíváábema íjcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúuca 84 pijcyábájuco

ipíibajyúúvatétsihdy íjcyalle tsá íínehíjcyatú duurúvájatu. Paíjyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré ihjyúvahíjcyá dííbyema. Tsáíjyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema íihjyúvácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere tükévéjtsóneri íhdéjuco íiná pájtyeííne úúbállehíjcyalle tétsihvu itsááne duurúvá Píívyéébeke.

38 Ááne boonéhjáa úúbállele Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnáa ípájtyetéííne ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu ditye óómiñe

39 Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsiíjúmútsí imyéénúné boone oomí Gariréa ííñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

40 Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévare waajácúhi.

Duurúvájá pañe Jetsóó íjcyane

41-42 Aabéhjáa tsúúca 12 pijcyábá íjcyáábema tsiíjúmútsí péé Jerotsaréevu pajtyeté wañéhjivu ténevá pijcyábádú ipyéhijcyádújuco.

43 Aanéhjáa téené pajtyétavu diityétsidítú coévaabe Jerotsaréevu dityétsí wáajácútúné hallúri.

44 Íjtsúcunúmútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhjáa tsájcoojíjuco ipyéérone néhcóromútsí dííbyeke imúnáa pañe. Téhduréhjáa tsiytye iwáajácúmé pañe néhcóromútsi.

45 Áronemáhjáa tsiííne óómimútsí Jerotsaréevu dííbye néhcovu.

46 Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúvájá pañe taúhbájú uwáábojtéj pñe ácuúcunúúbé ditye

ihjyúvájcatsíñé lléébúacunúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure dílllohíjcyá ícyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé muhdú kémúúbejjíva wáájácúneri. Téhduréhjáa dííbyeke dítye díllone díbye áñúcuíjcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsííjsumútsí dííbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsííju néehíí:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáriivéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néébema uke ménéhcohíjcyá tsíñehjíréjuco íjtsámeímútsíye.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú íívane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútú Llíhíyó wákimyéiyi o íjcyáídyújuco o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye nééne tsá dítyétsí wáájácútú ñná íñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsíi diityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé diityétsima muhdú dítyétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsííju íjtsúacunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúúca kééméveebe mítyanéjuco wáájacúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúacunúúbeke téhdure míamúnaa ímí íjtsúacunúhi.

3

Tsojtsó múnájpi Jóáa úwaabóne

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)

¹ Téjyúhjáa 15 pijcyábájucó Tibéerio pañétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Piráátó Jodéa íiñújí avyéjuúbe. Áánetúhjáa Heróódé Gariréa íiñújí

avyéjuúbe. Áánetúhjáa íñahbe Perípé Itoréaa, Taraconítee, íjcyáné iñújíꞑcú avyéjuúbe. Áánetúhjáa Ritsaníá Abiríníá iñújí avyéjuúbe.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí páñétúejtétsí llúúvájte avyéjuttétsi. Téijyúhjáa Tsacariá hajchi Jóáa íñéubará píívyétúné iñújíri íjcyáábeke Píívyéébe néé dibye úwááboki.

³ Ahdújucóhjáa dibye úwááboobéré péhijcyáné patsíhjívá múnáakéré Joodáa úníuri íjcyáné iñújíne múnáake. Nehíjcyaabéhjáa ditye ímítuyháñé íhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwáávéne itsójtsótsámeí Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne diityé ímítuyú illuréjuco iábájíveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíaúvú illu néhdújuco:

Méllééboó íñéubará píívyétúné iñújíri íjcyaaabe keeváwu illu úwaabóne: “Méímibáávyé ímítuyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyúmívakí.

⁵ Méímibáávyé ámúhá íjtsaméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímíbájchoju ímí tsatújkevéréjuco íjcyadu.

⁶ Muurá Píívyéébe wálloó meke pájtyetétsoóíbyeke pámeere míamúnaa íájtyúmíki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllíi tsaate peecútéré dííbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—íÁvyeta mía ííñimyémúeméjté ámuúha!
 ¿Múha ámúhakye néé peecútéré ámuha
 metsójtsótsámeíñeri mepállójcóiyóné Píívyéébe

meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé
méúmíwari íjcyánetu?

8 Tujkénúí méuujétsó ímiááné Píívyéébé
icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné
mewáájácu ímiááné tehdújuco ámuha meíjcyane.
Tsá ámuha menémeítyuró Aavaráaúvúj
tsiiménémúhaabe ámuha meíjcyánéllii ñná ámúhake
pájtyéityúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu
Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavaráaúvúj
tsiiménémúháabeke.

9 Aabe muurá téhmehíjcyá ímítyúmeke
iwáágóoiñé éhne múúne tsaapi íbájtсотu ímiñe
néévátuhéhjí úwáájiri ííllóne cóvajtsódu.

10 Ehdúhjáa díbye néénéllii tsaate néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha méíjcyáiyáhi?

11 Áanélliihyéhjáa neébe:

—Wájamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate
wájamúúvátúmeke. Áhdure majchómá íjcyame
ájcúiyá imájchoma íjcyátúmeke. Ehdúhjáa neebe
díityéke.

12 Téhduréhjáa tsaate ávyéjúúbé wáábyuta
dsíídsike áhdótsohíjcyámé itsójtsótsámeí dííbye
éllu ipyééne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha méíjcyáiyá ímí
Píívyéébema meíjcyaki?

13 Áanélliihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjúúbé taúhbaju nééné ehnííñevu
ámuha maáhdótsohíjcyáítyuró míamúnáake.

14 Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dííbyeke:

—¿Ácooca muha muhdú méíjcyáiyáhi?

Áánélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecutére ámuha medótúcuhiycyáítyuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállítyuróne. Áhdure ámúhake múhduná ditye ámúhá wákimyéí áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújuco.

¹⁵ Ehdúhjáa diityéké Jóáa nénéllii dííbyedítyú míamúnaa íjtsámeí tsáijyu múu diibyējuco míamúnáake pájtyetétsóiibye díbye íjcyane.

¹⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámúhake ó tsótsohiycyá nújpanyori. Áánetu íjcyabe tsijpi táhboone úwáábóiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoriúcu dííbyedívú o pííhívéítyúroóbe. Díbye ihdyu ímiááne cáhcújtsomé pañevú pícyoó Píívyéébé Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañevú waagóóííbye.

¹⁷ Muurá dówajcárováiibye ímítyúmedítyú ímiáámeke éhne múúne bñvá pañétú trígo meújcune maááhívetsódu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímítyúmeke waagóóiibye cúújuwa múijyú áábatéítyúwá pañevú éhne múúne trígo néévá meújcúne boone téhiibájí bñvámá mecóvajtsódu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

¹⁹ Aabéhjáa ávyējuube Heróódeke néé íveekí ímíñejíí íñahbe Perípé táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehjí ímityúné méénuhíjcyáne.

20 Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné illééboíyótsihvu íllure dííbyedívú tééné hallútú cuvéhoojánútsoóbe. Ááneríhjáa éhnííñevúré ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

21 Aanéhjáa Jóáa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píívyéébema íhjúvánáa cáámetu dííbyé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dííbyedívu.

22 Áánaacáhjáa Píívyéébe néé cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhíí.

Jetsóó íhdé múnááívu
(Mt 1.1-17)

23 Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyaaabe botsíi tukénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Eríí hajchi.

24 Áánetúhjáa Eríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi. Áánetúhjáa Revíí Mééki hajchi. Áánetúhjáa Mééki Jáána hajchi. Áánetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchi.

25 Áánetúhjáa Jotséé Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá Amóó hajchi. Áánetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áánetúhjáa Naóó Éerí hajchi. Áánetúhjáa Éerí Nagái hajchi.

26 Áánetúhjáa Nagái Máá hajchi. Áánetúhjáa Máá tsijpi Matatíá hajchi. Áánetúhjáa Matatíá

Tsemeíí hajchi. Áánetúhjáa Tsemeíí Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jodáá hajchi.

27 Áánetúhjáa Jodáá Joanáá hajchi. Áánetúhjáa Joanáá Réétsá hajchi. Áánetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áánetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áánetúhjáa Tsaratiéé Néerí hajchi.

28 Áánetúhjáa Néeri Méékí hajchi. Áánetúhjáa Mééki Áádi hajchi. Áánetúhjáa Áádi Cotsáá hajchi. Áánetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchi. Áánetúhjáa Emodáá Ééré hajchi.

29 Áánetúhjáa Éére Jotsoéé hajchi. Áánetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áánetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áánetúhjáa Joríí Matáá hajchi. Áánetúhjáa Matáá Revíí hajchi.

30 Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

31 Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Natáá hajchi.

32 Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

33 Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Pááaré hajchi.

Áánetúhjáa Pááre Jodáá hajchi.

³⁴ Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

³⁵ Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáo hajchi. Áánetúhjáa Ragáo Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáára hajchi.

³⁶ Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tsééte hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne
(Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébé Apííchó íjcyabe Joodáatu óómíbyeke téenere tsajtyé íñéubá píívyétúné ííñújvu.

² Áhullévúhjáa Naavéné mávárijchó dííbyeke. Ájyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyaaabe ajoyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné nééhií:

—Bo ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené: “Tsá apááñéré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó nééne boonétú dííbyeke tsajtyéébé cááméhaúvu. Átsihdyúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúré uke ó ájcuú u mí móúúvéne oke u dúúrúváhajchííjyu. Muurá tahñe páneere íñe ímíwu nééne íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcúiyáhi.

⁸ Áánélliihyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváábeke méíícúvéiyáhi.”

⁹ Ááné boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébé Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúvájá hallúvú cáámevu itsájtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiíñívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééené:

Píívyéébe wálloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íná uke ípájtyétuki. Aabe tsá íínéúbatú u wápújúúvéityúne.

12 Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllii neébe:

—Téhdure muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píívyéébeke memávárijchóityúne.”

13 Aanéhjáa tsiine imávárijchóiyóné ipíívyetéjúcóótúnéllii ílluréjuco dibye íhvéjtsóíñúné dííbyeke.

Jetsóó úwáábótujkénúné Gariréa iiñúji múnáadítu

(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

14 Átsihdyúhjáa óómiibye Jetsóó Gariréa iiñújivu Píívyéébé Apííchó dííbyé pañe íjcyáabe. Áijyúhjáa dibye méénúné uubállé tsújaavé páneere tééné iiñújiri.

15 Aabéhjáa tééné iiñújiri íjcyané pihcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáábeke duurúvahíjcyáme.

Jetsóó Natsaréri úwaabóne

(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

16-17 Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyée ipíívyécoomívu. Aabéhjáa imyéénuhíjcyádú wáyeéévejcóójí pihcyáávejá pañévú eevé Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi Itsaiaúvú waajácúhaamívú dítye ájcuháámi. Íllúhjáa dibye éévetsíí nééhií:

18 Píívyéébé Apííchó óóma ijcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáájácútúmeke o úúbálleki. Muurá ídátso ícyahíjcyámé ímítýúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

19 Áámeke ó úúbálleé Píívyéébe diityémá ditye pájtyetéeíne méénune.

20 Ehdúhjáa nétsii iéévéne boone téhaamívú tééjá wákimyéi múnáájpkyye iájcúne ácúúveébe. Áábedívúhjáa pámeere tééjá pañe íjcyame ullévenúhi.

21 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdúu Píívyéébe íwaajácúháámitu nééne éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha melleebó o éévene.

22 Ehdúhjáa Jetsóó diityéké nééne pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

23 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyaaabe bo uure tááboméij.” Ehdu muurá ámuha méneé íllu ámuha oke menéeíyóne: “Capenaóó cóómiyí méénúráítyúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpée u píívyécóómiyi.”

24 Átsihdyúhjáa tsiíne neébe:

—Cáhawáá ímiááneturé ámúhakye o néekíi: Tsá muurá cáábyekéikyé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítyú íiñúji múnáa ávyejúúlléítyuróne.

25 Muuráhjáa íjraémú pañe mítyame píibájjyujte walléemú íjcyará Eríáúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyácoóca. Téijyúu ájyaba tééne íiñújiri 3 pijcyábáj piínévú daari íjcyánáaáca.

26 Áronáacáa tsá Píívyéébe wállóotú Eríáúvuke diityé éllevu díbyée diityéké nééne ditye lléébóítyuróné iwáájácúnema. Áánemáa wállóobe Tsidóó íiñújiri íjcyacóómí Tsaréétari íjcyáné piibájjyúlle éllévúré dífbyeke.

27 Téhdurée ijcyámé mítyame íjpi chajááveri chémeme Eritséóúvú Píívyéébé íhjuú uubáalle múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítyúu tsá tsáápiuba bóhíítsámeítyúne. Apáábyéree Tsííriá iinúji múnáajpi Naamáá bóhíítsámeí Eritséodívú ípyée icyáhcujsódújuco íjcyáábe.

28 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbáávatémé pámeere pihcyáávéjá pañe íjcyame.

29 Áánemáhjáa dííbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyané caméhbáutu dííbyeke iwááóroki.

30 Árónáacáhjáa múijyúrá péjúcoóbe.

*Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mc 1.21-28)*

31 Aabéhjáa péé Gariréa iinújiri íjcyacóomí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhjáa úwááboobe wáyeéévejcóóji.

32 Aaméhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcurí tu-jkévéwu díbye úwáábóneri.

33 Áijyúhjáa íjcyaaabe tsaapi tétsihyi pihcyáávéjá pañe naavéné ípañe íjcyáábe.

34 Aabéhjáa kéévánécoba nééhií:

—¡Jetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyáábej! ¿íveekí múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

35 Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú íhjuvánéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áadí pañétu!

Ahdújucóhjáa díbye íjchivyéné diítyéj pñnévú íjcaáyóóbedítyú dííbyeke tútávájsótubére.

36 Ááneríhjáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:
—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú
íchívyehíjcyáné tsaaté pañétu?

37 Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyáné uubállé
tsújaavé pámeere téené iñúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

38 Aanéhjáa pihcyáavéjía pañétú íjchivyédú Jet-
sóó péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áánáacáhjáa
dííbyé baabe áíivyeri chéménéllii dííbyeke néeme
díbye íbóhítsoki.

39 Ahdújucóhjáa díbye teene cheme úhbánetu
díílleke tene pájtyene. Aalléhjáa íbóhííne díityéké
májchotsóhi.

Mítyámeke Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

40 Áíjyúhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé
páhduváré néene chémeri chéméméhjike
dííbye éllevu. Áámekéhjáa idyócarájcóneri
bóhíitsohíjcyaaábe.

41 Aanéhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke
íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píívyéébé Hajchi.

Waajácúméhjáa ímiáané díibyéjuco
Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhjáa neebe
tsiíne dítye tehdu íhíjyuvájúcóótuki.

Jetsóó úwaabóné pahúllevaré Gariréa iñúji pañe
(Mc 1.35-39)

42 Aanéhjáa tsitsíívevu Jetsóó péé técoomítýú
tsiéllevu múubará íjcyátúhullévu. Árónáacáhjáa

míamúnaa néhcoméré pééme úújeté dííbyedívu. Aaméhjáa wájuryá dííbyeke díbyéi ipyéétu diityédítu.

⁴³ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Áronáa ó imíllé téhdure tsícyoomíji múnáake o úúballéné Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju. Muuráhjáa téénéllii Píívyéébe oke wallóóhií.

⁴⁴ Ahdújucóhjáa díbye uwááboobéré péhijcyáné Gariréa iñújiri pihcyáávejáané pañe.

5

Mítiane amómeke ditye újcune
(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Tsáijyúhjáa Jetsóó Genetsaréé unéú úníuri íjcyánáa mítiane míamúnaa dííbyedívú píhcyaavé Píívyéébé uwááboju illéébúacunúné ímíllénema.

² Áanáacáhjáa ájtyúmiibe míneecu íévemíicú tééú úníuri cátsuhjúacunúmíicú témíicú aabájajtéhjáa ítsínúcoohóné iñíjtyu íjchívyéné boonéemíicu.

³⁻⁴ Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévú iúcáávéne neebe ditye áyánéwu dííbyeke píinéehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téémí pañétú diityéké iúwáábótsihdyu nées Tsimóoke:

—Áyu cána illuréjuco ípañétsíí métsínúútej.

⁵ Áanélliihyéhjáa Tsimóo nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne pécóhajchótá muha metsínuurómé tsá meújcutú tsáápiúbake. Áronáa ihdyu u néénéllii tsiíne muha métsínúúhi.

6 Ahdújucóhjáa tsínuume mítyane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó illuréjuco móhtobáné diityé padúúcuri.

7 Áánélliihyéhjáa íhyójtšíneri bómihcómé íñahbéjté íhdyúémíri íjcyámeke ditye ipíáábotéki. Ahdújucóhjáa péémema ditye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta ihmínéécú buúúvetu.

8 Ááneríhjáa diibye Tsimóo Pééodoro iúllévenúne Jetsóo lliiñévu ímímóúúvéne nééhíí:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyaaabe tsá díúníuri o íjcyáítyuróne.

9 Ehdúhjáa neebe ávyetá mityané amómeke iújcúneri iúllévenúnema.

10 Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéo hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú téeneri. Áronáacáhjáa Jetsóo néé Tsimóoke:

—Tsájúréévedíñe. Muurá íñe amómé lliiñája múnáajpi u ícyahíjcyaaabe ícyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoíñe.

11 Áánélliihyéhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere íhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco ditye pééneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóo bóhítsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

12 Aabéhjáa Jetsóo tsácoomíyí íjcyánáa tsaapi íjpi chájááveebe tsáábe dííbyeke íajtyúmííbé lliiñévu ímímóúúvéne nééhíí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

13 Áánélliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke dócárájcoobéré nééhií:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca bóhííbe.

14 Áábekéhjáa boíjcyuube dibye muucá iúúbállétu muhdú ibóhííne. Neebéhjáa dííbyeke:

Tsapéhduré llúúváábe éllevu pééne dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téénetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne.

15 Ehdúhjáa dibye néérónáa tsúúca pámeere tééne uubállé waajácúhi. Áánélliihyéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu dibye diityéké ibóhíítso ditye chéménéhjítu.

16 Árónáacáhjáa diityédítýú múha íjcyátúhullévú péhíjcyaaabe Píívyéébema íihjýúvaki.

*Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhíísóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

17 Aabéhjáa Jetsóó tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi paritséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, íjcyáné iñújíícutu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa ííténáa Jetsóó Píívyéébé íhnáhoori bóhíítsohíjcyá chéméméhjíke.

18 Áánáacáhjáa tsaate tsivá ííbotarí íjpi vááúmeityúúbeke. Áábekéhjáa imíllerómé Jetsóó tsájá pañe íjcyáábe éllevu itsájtyene.

19 Árónáacáhjáa tsá ditye píívyetétú múhdutú iúucáávéiyóné mítyane míamúnaa íjcyánéllííhye.

Áánélliihyéhjáa cáamevu iñeríívyéne dííbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu niityétsómé dííbyeke miamúnááj p̄inévu.

²⁰ Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóo dííbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú ó ábáj̄ivéhi.

²¹ Ehdúhjáa Jetsóo néene taúhbájú uwáábojtémá paritséomú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné ihjývává Píívyéébe ímí íjtsúcunúnej̄ívari? Tsá muurá miamúnáá ímityuháñé mewáágóóityuróne. Apáábyéré ihdyu Píívyéébe piivyété teene iwáágoóne.

²² Ehdúhjáa ditye néjcatsíñé Jetsóo iwáájácúne nées diityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méj̄jtsámeíhi?

²³ Áánerá ó piivyété miamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímíbajchóne. Áánéllii ó piivyété áánúke o néeneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítýú úúma ó ímíbajchóhi.” Áhdure ó piivyété o néeneé: “Dímíj̄pyeténe dípye.”

²⁴ Ahdícyané cáhawáá óví ámuha máájtyumí Miamúnáájpidívúu o ípívyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa iñéene diibye íjpi vááúmeítyúúbeke neébe:

—Dímíj̄pyeténe eene dííhbotámá dípye dihjývavu.

²⁵ Ehdúhjáa Jetsóo néénemáyé diityéj̄ p̄inétú íjyócúúvéne péjúcoobe ihjývává Píívyéébeke dúúrúvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píívyéébeke. Aaméhjáa itsájúréévéne nééhií:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

*Revíkye Jetsóó újcune
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)*

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíkye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsídsike iáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúúbeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávyé.

28 Ahdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyané ííhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjívaté ihjyávu. Áánevúhjáa díbye míñútsómé mítyame tsáá tsijtye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsídsí ahdótso múnaa. Áhduréhjáa tsíjtyehji íjcyá tétsihyi díityéma.

30 Áánélliihyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímíáámemájíívari?

31 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tsá muurá taabóóbé bóhiime tsaímíyé néémeke táábotúne. Muurá ihdyu chémémekéré tááboóbe.

32 Ahdícyané tsáháa ímíááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímítyúme wáábyú o tsáá díityéké o ímíbaávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco dítye ííbúwááveki.

*Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)*

33 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémmu, paritséómmú mamyémmu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píívyéébema íhíjyúvácoóca? Áronáa muurá dímmamýmú tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

34 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatétsí táábávajcatsíñé wañéhíjvu tsáámeke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdú nééne támamýmú tsá majcho áwáítyuró diityémá o íjcyané hajhóta.

35 Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú íñéhajchíí awámye.

36 Ehdúhjáa íñéené boone diityéké úwááboobe néehíí:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcáaja wáiyamu mepájaabóne. Muurá íllure éhniíñevu táváajcároba.

37 Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bíínojpácyó mepícyoone tsúúcáau mííhéneu cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo íúhtsaráúúvéneri táváajcá tsúúcáau. Áijyu muurá wágóoovené tsanéécújuco bíínojpácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

38 Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúre.

39 Muurá tsúúcáajpácyóré iádóne ímillémé tsá áadóityuró béjpácyo bíínojpácyo tsúúcáajpácyóré ímí diityédívú néénéllíihye. Ehdúhjáa neebe Jetsóó diityéke.

6

*Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamýmú majcho újcune
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)*

1 Aabéhjáa tsáiyu wáyeéévejcóóji ímamyémuma úmihéj piínétú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúmé imájchoki.

2 Aanéhjáa paritséómú ííténe nées diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúútyuróne?

3 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáiyúu íájyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabííúvú téeméné méenune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

4 Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcáávéne imájchóítyuróne Píívyéébé íícúvé pááa majchómé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

5 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébé wáábyuta téhdure téjcooji wáyeéévejcóóji.

*Tsáápi hójtsí Jetsóó ímíjpyetésoone
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)*

6 Tsáiyúhjáa téenere wáyeéévejcóóji pihcyáávéjá pañévú Jetsóó úwaabóhi. Áánáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsí íhyójtsi múhdurá néesbe tétsihyi.

7 Áánélliihyéhjáa taúhbájú uwáábojtémá paritséómú Jetsóodívúré íítehíjcyá dííbyeke téjcooji díbye bóhíítsóhajchíí téenej téeveri ímítyuube díbye íjcyane íñééroki.

8 Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñe iwáájácúne Jetsóó nées diibye múhdurá íhyójtsi néesbeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Ahdújucóhjáa díbye pééne dííbye éllevu.

9 Áábedítyúhjáa neebe diityéke:

—Ámúhake ó dílló tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeévejcóójí mepíáábóityuró tsaatéké tsíeméné pájtyémeke, mityá méíhvéjtsóiyá ditye ɨdsíjivekij?

¹⁰ Ehdúhjáa iñééne diityéké íiteebéré néé dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsí ímíjpyeténe.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó méénune dííbyeke múnáátsohíjcyámé ííténe ávyetá ihnáhó cayóbáávatéhi. Áánemáhjáa pítyácójcatsímyé muhdú dííbyeke imyéénuíñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Téijyúhjáa Jetsóó cáméhbaúvú péébe Píívyéébema ihjyúvápéjcovéhi.

¹³ Ááné tsitsíívenúhjáa pihjyúcuube dííbyema péhíjcyámeke. Áámedítyúhjáa újcuube 12-meváké páñétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméé péhíjcyáímyeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa ílluúme: Tsimóóhjáa íjcyáábeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóááá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa dííbyedívú méénútsóííbyee, éhdume.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne
(Mt 4.23-25)

17 Aaméhjáa teene cáméhbáutu tsáame wajtsí ityujkévétsihvu. Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóó uwáábó illéébúacunú tsáácunú pahúllevátú teene Jodéa iĩnújitu Jerotsaréetuu, Tíírótuú, Tsidóotuu, Ijcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike dibye ibóhíitsoki.

18 Áamedítýúhjáa tsaaté pañe naavémú Ijcyámeke dibye wáágóóné boone tsaímíyējuco ditye icyahíjcyáne.

19 Pamévárehjáa chéméméhjí imíllehíjcyará dííbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa dííbyeke idyómajcóneriyé bóhihíjcyáné iájtyúminéllíihye.

*Muhdú nééné míamúnaa ímí Ijcyane
(Mt 5.1-12)*

20 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííténe néehíí:

—Maímijyu ihdyu ámuha idáátsóméhjíúvú menéeme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáábyuta Píívyéébé avyéju.

21 Maímijyu ámuha meíjcyane dibye ímillédú ámuha meíjcyáíyóneri metsúúrámeihijcyáme. Muurá ámúhake píaáboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehjí ámúhake pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá ámúhake ímíjyúúvetsóhi.

22 Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyáné déjúcotu oke cáhcújtstómé ámúhake tsarílleéhi. Aame tsá ámúhake lléébóityúne. Ámúhake átérééjtédí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyáímyé ámúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meíjcyanej.

23 Muuráhjáa téhdure éíjyuúvú diityé ihdé múnáaúvú Píívyéébé ihjyú uuballe múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu ámúhakye ditye dáríívéroné pañe óví ámuha íllure méimíjyúúhií. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó ííne imíjyaú Píívyéébe ámúhakye pícyoóhi.

24 Áánetu ihdyu íhtsutúme ehnéva múnáa téeneriyé tsúúrámeíhíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá téeneri ditye imíjyúúveroné nijkévaá diityéma.

25 Ehdu ííne imíjyaú panévatúré ícyahíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátsó diityémá nijkévaíñe ííne imíjyaú ditye ícyahíjcyaróne. Muurá imíjyuuri íjcyarómema nijkévaíñe kímóóvevúréjuco.

26 Áhdure ditye ávyejúúllehíjcyámeke máidáátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá diityé ihdé múnáaúvú iye Píívyéébé ihjyú uuballe múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyéjútsohíjcyáhi.

*Meke múnáájtsórómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)*

27 Ahdícyane ámuha oke melléébúcunúmeke o nées ámuha mewájyu ámúhakye múnáájtsórómeke. Áhdure ámúhakye tsáríllérómeke múu píaabóhi.

28 Téhdure múu ámúhadítyú ímityúné íhjuúvárómema tsaímíyé íhjuúváhi. Téhdure ámúhakye áábohíjcyarómé hallúvú múu táúmeí píáábó Píívyéébeke.

29 Áhdure tsaate ámúhake méénúhajchíí tsá múu píámeítyúne. Téhdure ámúhá wajyámú díivane ditye ámúhadítyú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsiiya ditye itsájtyeki.

30 Áhdure ámúhake tsíeméné táúmeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuha éhné náníhajchíí tsá múu díllotúne.

31 Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meíjcyane meímílléhajchíí múu ícyánéjcutu ímiááméré ijcyáhi.

32 Muurá ámúhake wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure diityéké wájyúmemáyé wajyújcatsíhi.

33 Téhdure ámúhama ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meíjcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé tehdu meenúhi.

34 Áhdure ámúhake tsíeménevu ájcúmekéré tééné cápáyóóvére ámuha maájcúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé tsaatéké tsíeménevu ajcú ditye ipíámeíkiye. Ahdu tsá múu néétune.

35 Ámúhake múu néhníllérooke iwájyúne panévaturé ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámúhake píámeítyúrónáaáca. Ehdu ámuha mepíáábóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame íné imíjyaú méíjcyááhi. Muurá Píívyéébe ímityúmé íjcyarómeke ídaatsólléne píáábohíjcyáhi.

36 Áhdícyane óví ámuha pamévakéré meídaatsólléne mépíáábohíjcyá Méécááni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

*Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjuválturóne
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Tsá múu íhjuvatú tsijtye múhdurá néémedi Píívyéébe á múhake iñéetu téhdure ímityúme ámuha meíjcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe á múhadi ícúbáhrátuki. Téhdure á múhake ímityúne tsaate méénuróne múu íhvejsó ñná diityéké méénutúmeré téhdure Píívyéébe á múhake ñná imyéénútuki.

³⁸ Múu píaabó múhdurá nééromeke téhdure Píívyéébe á múhake ipíááboki. Muurá ímiáámeke píááboobe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke me píáábohíjcyádúre á múhake píááboóhi.

³⁹ Téhduréhjáa tsiiñe Jetsóó úwááboobe nééhií:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyéiyá tsíéllevu? ¿Aca tsá tsamútsiyé áákityéítyuró wáhyéju dííváne pañévu?

⁴⁰ Tsá muurá tsaapi mamye dííbyeke úwáábohíjcyáábé ehniíñevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi iníjkévácooca botsíi díbye wáájacúdú wáájacuúbe.

⁴¹ ¿Aca íveekí ámuha méijyácunúhijcyá á múhá nahbémú hálluúúne pañe wááhyéwuúne íjcyáneri á múhá hálluúúne pañe úménebááne íjcyane wáájacúmeítyúme?

⁴² Muurá úménebááne á múhá hálluúúne pañe íjcyame tsá á múhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha á múhake mebohdo eene wááhyene á múhá hálluúúne pañe íjcyane.” ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméí

eene úménebááné ámuhá hálluúúné pañe íjcyane
 botsíi ímí ámuha maájtyumímé mebohdo teene
 wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane.
 Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdííváné ímityúwu
 méénúneri íjyácunútú tsáijyu múu éhniíñevu
 ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmeí muhdíívamé
 meíjcyane*

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Tsá muurá oove néévahíjcyáné uméhé
 nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure
 oove íjcyatúné néévahíjcyáné uméhé tsá múijyú
 nééváítyuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá íñéévatúré méwaajácú uméhééne
 kéeméhéhíj íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe
 nééváítyuró híígoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke
 nééváítyuró baáco.

⁴⁵ Ahdu íívane muurá ímiáámé ííbúwá pañe
 ímiá íjtsaméí íjcyanéjuco ditye íhjuváne. Áánetu
 ímityúmé íhjuvává ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméí
 íjcyanéjuco. Muurá muhdú ííbuúúné íjtsaméí
 íjcyadújuco ditye íhjuváne.

Míityétsi ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ ¿íveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médíllóhíjcyá
 ámuhákye o nééne ámuha melléébóne tehdu
 meíjcyámejívári?

⁴⁷ Cáhawáá ámuhákye o úúbálle muhdú tahñéjté
 oke lléébome íjcyane.

48 Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta páñé itséhdíhvejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááóityuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíhye. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome ijcyáhi.

49 Áánetu o nééne cáhcújtsotúmé ijcyá éhne múúne tsaapi ímíñeúvú ihjyá apíhajcúné wádúhcútuja dííbyedívú nújpabya wááóné boone dibye ídátsó íjcyadu.

7

Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpikeye Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 8.5-13)

1 Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhhyúvátsihdyu péé ímamyémuma Capenaóovu.

2 Ácoomíyhjyáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáajpi dibye wájyú néébe ávyeta chémeebe dsijíveríjyuco.

3 Áanáacáhjáa diibye íavyéjuube tsúuca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíhhyéhjáa tsaatéké túkevjtsojtédítýú wálloobe dííbye éllevu dibye íbóhíitso íúnú múnáájpiíkye.

4 Ahdújucóhjáa ditye ipyééne néétene:

Ímíáábé diibye tsodáhómú avyéjuúbe. Áábeke íhya ihdyu tehdújuco u píááboíñe.

5 Muurá ímí meke wájyuube ijraéémú meíjcyámeke. Muuráhjáa dibye nééjuri mépíhcyááveja méénúmeíhi.

6 Ehdúhjáa ditye néénéllí Jetsóó péé diityémá téhullévu. Aaméhjáa píhíjúcónáa tsiíñe

tsodáhómú avyējuube wallóó tsíjtyekéréjuco iñahbévajtédítýú ditye iñééte dííbyeke:

—Ávyējuúbej, tsáhaváne ávyeta dííbye jávú u úújetéítýú ídátsó dibye néénéllíihye.

⁷ Téénéllíihyévané tsá dibye páñetu úúma íhjúvatétúne. Áánéllíihyévané ihdyu íchihdyúré ú neé dííbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsijtye íavyéjute dííbyeke nééne méénuhíjcyáabe. Áhdurévá ítsodáhómuke dibye táuhbánéjuco ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi dibye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa diibye tsodáhómú avyējuube nééne ditye úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihyi íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa íjraémú íjcyáromedítýú tsá tsáápíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

¹⁰ Aanéhjáa diibye tsodáhómú avyējuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúuca diibye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsíjívéébeke Jetsóó bóhíitsóne

¹¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsijtye mítyame pééhií.

¹² Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille pííbájuúllé hajchi apáábyéré íjcyaaabe dsíjívéébeke cúúutémeke.

¹³ Áámedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke nééhií:
—Kímóóvedííne.

14 Ehdúhjáa iñéene teene íítémeho dibye ékééveténéllii teehe íhbume íjyócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhoúvuke:

—Llíhi, dácuúve.

15 Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca iácúúvéne ihjyúvaabe diityéma. Aanéhjáa Jetsóo tsííjuke néé dille itsájtye dííbyeke ihjyávu.

16 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame itsájúréevéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó ihñéjteke.

17 Ááné uubálléhjáa páneere Jodéa iíñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñé iñújine múnáa waajácúhi.

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóo éllevu wáloomútsi
(Mt 11.2-19)*

18 Ehdúhjáa dibye méénuhíjcyáné tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúballéhi.

19 Áánéllihyéhjáa diityédityú mítyétsikye wálooobe dityétsí idílloté dííbyeke díibyéjuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóíibye tsááiibye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu díibyéjuco íjcyátúhajchíí tsíjpiikyéi ityéhmeki.

20-21 Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaaabe mítyámeke páhduváré nééne chémeháñeri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté pañe íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaaabe. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóo diéllevu uke muhtsi medílo ¿ava diibyéjucu uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñujívú tsááiíbye? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúne?

²² Áánéllihyéhjáa Jetsóó née diityétsikye:

—Wa meóómíne méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénúráityúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveméhjí bóhííne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé tsiíne bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeííne.

²³ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

²⁴ Ehdúhjáa Jetsóó née Jóáa wállóómútsikye. Aamútsíhjáa óómíne boone diibye Jóáádityu neébe:

—¿Acáa Jóáa íínéubará píívyétúné ííñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kííjyébari vaaúmeídyú páhduváré dííbyé íjtsaméí nééneé?

²⁵ ¿A tsaímíyee úcámeíhíjcyáábe? Muuráhjáa tehdu iújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáítyuróne. Muuráhjáa ávyéjute jaaháñe pañéiyo dííbye. ¿Aanee muubá ímiááné dííbye?

²⁶ ¿Mityá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpí dííbyej? Ímiááné dííbyéjucu. Áronáacáa tsíjtyé ehníínevu dííbye.

²⁷ Dííbyedítýú muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó díihde tsáápiikye dibye iúúballe
míamúnáake ditye ímíbáavyéne ímí uke
iwáátsúcúpéjtsoki.

28 Aane ímiááneturé tsá dííbyedu tsijtye néétune.
Árónáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjúejtédítýú
íídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméíí diibye Jóáá
ehnííñevu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu avyéjúúbé wáábyuta
íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé
Jóáádivu tsójtsótsámeímyé waajácú ímiáábé
Píívyéébe íjcyaaabe tehdújuco méénune.

30 Áánetúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáábojte
Jóáádivu tsótsójtsámeítyúmé íllure ehdíívallehíjcyá
téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

31 Áámekéhjáa Jetsóó nééhií:

—¿Aca muutédivú íñe ícyoocá múnáake ó
meménúiyáhi? Íhya tsímedivuj.

32 Muurá múúne lláhájtsiri íícume
úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduvaré
médáríívémeíhijcyáhi. Muurá múúne íllu
úhbácatsíhijcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá
ámuha meímíletú mewáhtsine tééneri. Áhdure
máatyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha
meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsíime
úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

33 Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá
májchópityúne. Áhdurée tsá dibye bíinojpácýó
ádohíjcyatúne. Áábedítýúu ámuha ménehíjcyá
mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu
dibye nééneé.

34 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpidívú o ípívyééveébe. Aabe panéváré o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé illuréjuco óhdityu ámuha menéhijcyáné oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménehijcyá oova ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne.

35 Árónáa muurá Píívyéébeéjté íjcyámedítýú bóhówaavéné dibye diityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséómuma taúhbájú uwáábojtéke.

Jetsóó paritséómúúbema májchone

36 Aanéhjáa tsaapi paritséómúejpi Tsimóó Jetsóoke míñutsó dibye ihjyávú dííbyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péébema dityétsí májchone.

37 Áánáacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúvááné pacúúcújpácyoma.

38 Aalléhjáa dííbyé lliíñévú icyánoovéváne tááhií. Aanéhjáa imáátyori dííbyéj tuháácýú ípíapjchóné ihñíwácoríyé ipáácýúné boone téjtuhácýú ichóhchóne teene pacúúcújpácyoríyéjuco dille múrijchóne.

39 Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune diibye eené dííbyeke ihjyávú tsájtyeebe ííténe íllu íjtsámeíhi: “Muurá ímiááné Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi áánu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle dííbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díílle.”

40 Ehdúhjáa dibye íjtsámeíñé iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsímo uke ó neé tsane.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Bo ihdyu oke diñe, Ávyéjuúbej.

⁴¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsaatétsíhjáa dsíidsi táúmeí tsáápiíkya. Áámútsidítúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jíváre.

⁴² Aanéhjáa iáhdóiyóné dityétsí píívyetétúnéllii ílluréjuco dibye íhvejtsóné teene diityétsidi ídáátsóvéneema. ¿Aane caabyé diityétsidítú éhnííñevu dílbyeke wáyyune ú íjtsúcunúhi?

⁴³ Áánélliihyéhjáa neebe Tsimóo:

—Íhya diibye eenéhjáa éhnííñevu dsíidsike táúmeiibyej.

Áánélliihyéhjáa Jetsóo néehí:

—Tehdújuco.

⁴⁴ Ehdúhjáa neébere dílleke ííténe nées Tsimóoke:

—Éje, muurá íñe uke o ááhivéváróóbema tsá nújpácyóubáré u pícyootú tájtyúhaacyu o níjtyámeiki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáátyori ípíajchóné paacyú íhñíwácori.

⁴⁵ Áhdure keená oke u dúúruváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúruváné chóhchohíjcyá tájtyúhaacyu.

⁴⁶ Áhdure tsá oke táhniwau dúúrúbájpácyóúbari u múríjchotúne. Áánáa muurá oke múríjcholle pácúúcújpácyori tájtyúhaacyu.

⁴⁷ Aane uke o neé mítyane díllé imítýú íjcyaróné díllé hallúrí íjcyájúcootúné mítyane oke iwáyyune dille úújétsónéllíihye. Muurá wahdíváné imítýú

tsaaté hallúrí íjcyane diityedí meídaátsóvéne meihvéjtsóneri tsá mítyane ditye ímíjyúúvéityuróne. Áánetu ávyetá ihtsútú néené imítyú diityé hallúrí íjcyaróné diityedí meídaátsóvéne meihvéjtsóneri muurá mítyane ímíjyuuvéme. Aame meke wajyú mítyane.

⁴⁸ Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhjí tsáhájucu díhyallúrí íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútso múnaa íjcyame néehíí:

—¿Aca muubá aabye íjcyaaabe piivyeté miamúnáadítyú ímítyuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Árónáacáhjáa tsiíñe neebe dílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúuca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájucu iiná íjcyatúne. Ahdícyane wa dipye tsaímiyéjucoj.

8

Jetsóoke piáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéenúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsihjivári íjcyájáhji múnaake iúwáábo muhdú Piívyéébé avyéjú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehíjcyámeke dibye bóhiitsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná díllé pañétúu 7-meváké naavémuke dibye wáágóolle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróóde piááboobe Chóótsá taaba Jóáánaá, Tsotsáánaa, íjcyamúpi.

Téhduréhjáa ijcyámé tsíjtyehji panévalu majchó díívánetu dííbyeke píáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyáné uwááboju
(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mítyane míamúnaa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávemeke tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

⁵ –Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúúhá bájtsoobe íllure wáwárajcóhi. Aanéhjáa díbye wáwárajcónetu tsáuhji dojcó juuváj píinévu. Áuhjéhjáa míamúnaa tádírhcoíñuhíjcyauhjí coomímú méhdójéhi.

⁶ Áané tsiúhjíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhjí ííñeróné chemé tétsii píípátúnéllíhíye.

⁷ Áané tsiúhjíhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójcoúhjí hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojcó imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mítyane. Ehdúhjáa íúúballétsihdyu kéévánécoba neebe díityéke:

–Aane ihdyu óví llééboome icyáhcuíjtsóne tehdu ijcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsohíjcyáne
(Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dílló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu díbye úúballéne.

¹⁰ Áánéllíhíyéhjáa neebe díityéke:

–Ehdu ó úúbállehíjcyá Píívyéébe ámúhake iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé icyahíjcyá teene

lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmitúmeúvúdu.

*Tsaapi bájtsónetu úuwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)*

11-12 Aane illu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá trígóuhádú nééne Píívyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévu úcáávéiyóné Naavéné ditye ipájtyetétu diityédívu mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñínévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdone.

13 Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduváré nééne mávaríjchojúúné íáábucújúcoótúne illuréjuco téénetu íhveténé ímí icyáhcuíjtsótúnéllíihye. Aane nééiyóné eene néwayúúnéj pñínévúhjáa dójcoúhjí.

14 Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúráméíhíjcyánéllíi teene ábájíívehíjcyáhi. Aame mítyane íéhnéváiyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú tééne uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhjí íjcyátsihvúhjáa dójcoúhjí.

15 Áánetu íjcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehdújuco íííbúuri íjtsúcunúne tsaímíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene imíwuúhjáa ííínují nétsihvu dójcoúhjí.

*Peetétú íjcyáne uwááboju
(Mc 4.21-25)*

16 Átsihdyúhjáa tsiíñe neebe diityéke:
—Tsá muurá peete mepéétetsóné tsíeménevu maávohjácóityuróne. Tsá cuwáíhcyú lliíñévu

mepícyóóítyuróne. Muurá ihdyu cáámevu mépícyóó tene íájchúcunú já pañe téenej téeveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píívyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévénéúvú méénúmeíhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméíhi.

¹⁸ Ahdícyane ímíñeúvú méíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájacúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóiibye ditye ímíñeúvú iwáájacuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánéwu ditye wáájácúroné íllure dojtúcúiibye diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)*

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píívyetétú dííbyedívú iúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíihye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

—Éhtsíhyi áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame ímíllé uke íájtyumíne.

²¹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píívyéébé uwááboju illéébone ímí tehújuco úraavyémé waháromú, táñahbémú, táñallému.

*Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)*

²² Tsájyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnéjcéúvu.

Ahdújucóhjáa ditye mǎneri pééneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áanáacáhjáa kíjyébari mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé mǎné pañévú ápííchówu diityéké pámaúcuñédu.

²⁴ Áánélliihyéhjáa dííbyeke iákyéjtsóne néémeé:

—¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúúca mémájcánuúhi. Áánélliihyéhjáa iácúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne?

Ehdúhjáa dibye néeneri iúllévenúne néémeé:

—¿Muubáami áánu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

Tsáápi pañe naavémú íjcyane

(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)

²⁶ Aaméhjáa Gariréa iiñújitu péeme úújeté Gadáára iiñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóo íjchívyénáa tsaapi dííbye éllewu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyáabe. Dííbyéhjáa íévebe wájyamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyénéj pǎnére.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóo lliñévú imímóúúvéne dííbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca ñná ú imíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébe Hajchi u íjcyáabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé miamúnáajpi pañétú Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivye

áadí pañétu' néénéllíhye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsohíjcyaaabe naavéné dííbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyójtśícuma íjtyúhaacyu úwáñehíñeri chíjchuróné távárícyohíjcyaaabe. Áábekéhjáa diibye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá íñnéubará píívyétúné iññújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Tamyémé Píváánéjpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame dííbyé pañe íjcyánéllíhye.

³¹ Aaméhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke dibye iwáágoótu ditye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri. Áánéllíhyéhjáa naavémú néé Jetsóó iwállo diityéké diityé pañévréjuco. Ahdújucóhjáa dibye wáloome diibye míamúnáájpí pañétú íjchívyéne újcámeíñé méenímú pañévréjuco. Ááneríhjáa úúpíyivyémé téwajútú únéú pañévú cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjáa diityé tehmejté íllityéne wááme úúballeté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áánéllíhyéhjáa míamúnaa téhullévú péécunú íájtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí dííbyeke eenéé naavémú dííbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyámúúnemájjuco íjcyaaabe tsaímíyéjuco Jetsóó lliñe ácuúcunúúbeke. Ááneríhjáa íllityéme.

36 Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbállépejtsó muhdú tene pájtyene.

37 Ááneríhjáa iíllityéne nééme Jetsóoke dibye ipyéé tétsihdyu diityé iíñújtu. Ahdújucóhjáa dibye ímamyémuma óómiñe biwánejcúvúre.

38 Áábekéhjáa diibye eenée dííbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé dííbyema ipyéékií.

39 Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsáhaá, dihjávúré pééne duubállé páneere muhdú Píívyéébe uke bóhiitsóne.

Ahdújucóhjáa péébe úúballéné íhcyóómi múnáake páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépíke Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

40 Aanéhjáa Jetsóó tsíñejcúeuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtsíibeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

41 Áánáacáhjáa 'Jáiro' némeíbyé tsáá tétsihvu pihcyáávéjá avyéjuube íjcyáabe. Aabéhjáa ímímóúúvéne néé Jetsóoke dibye ipyéé dííbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjiveríjyucó íjcyánéllííhye.

42 Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta rááutúne.

43 Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájucó ichémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóó bañúháñé taabójteke íahdohíjcyáneri.

44 Aalléhjáa idyēju éhnejcutu Jetsóodívú ipííhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Áané tujkéveríhjáa tsúúca ichémé díílleke íhvetéhi.

45 Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne nééhií:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa nééme dííbyeke idyómájcotúne. Aanéhjáa Péedorómá tsijtye íñahbéjté néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyúré míamúnaa néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

46 Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhíne íllure oke idyómájcóneri.

47 Aanéhjáa Jetsóó wáájacújúcóónéllii íllityécunúlléré dííbyé lliíñévú mímóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néénéllii dííbyé wajyámú idyómájcóne tsúúca ibóhíne.

48 Áanélliihyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhíne. Ahdícyane wa dipye tsaímiyéjucoj.

49 Ehdúhjáa díbye díílleke néénáa tsaate diibye pihcyáávújá avyéjuube Jáiró jatu tsááme dííbyeke neeváhi:

—Tsúúca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane íínélliihyécó báñú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

50 Aanéhjáa Jetsóó illéébóne néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáá ihdyu Píívyéébeke cahcújtsó dáájyuwa úuma ibóhíki.

51 Aanéhjáa tsúúca dííbye jávú ditye úújeténáa Jetsóó tsá ímíletú mítyame úcaavéné dííbyema tééjá pañévu. Apáámyéréhjáa Péedoroo, Jóááá,

Jacóóboo, diityétsí díílléwúúwúj caanímútsii, éhdume úcaavéné imílleébe.

⁵² Áánáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjívéllekéjǎvari. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

⁵³ Ehdúhjáa Jetsóó nééneri uuhívatémé dííbyedi tsúúca ímíáané dille dsíjívénéllíihye.

⁵⁴ Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu iékéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

⁵⁵ Ahdújucóhjáa íbóhííne dille ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe ditye imájchótso díílleke.

⁵⁶ Ááneríhjáa diityétsí cáánímutsi mítyane úllévenúmútsikye neebe dityétsí muucá iúúbállétu teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wáalloóne (Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúcú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduváré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye íbóhíítsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike íbóhíítsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyedí ámuhá cuujúii, ámuhá cahpáyuu, ámuhá májchoo, ámuhá dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámuhá hallúéjamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha méíjcyáné hajchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnaa ámuhádi íícúvétúhajchíi diityedí íícúvetúmé ámuháj tuhááñeri íjcyáne ííñú mépíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámuhákye muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyáne’ nééiyóne. Ááne ílluréjuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Ahdújucóhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhjívá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjíke.

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)*

⁷ Ehdúhjáa Jetsóo méénuhíjcyáné ávyéjuube Heróodé iwáájácúne páhduvaré íjtsámeí dííbyedítú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhíibe’ tsaate nehíjcyánéllíihye.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píivyéébé ihjyú uuballe múnaa dsíjívémedítú tsaapi bóhíibe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Ería díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróodé nééhií:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau íkípíyuúcuki. Aanéjíí ¿muubáami tsáma díibye eene ehdu méénuhíjcyaaábej?

Ehdúhjáa iñéene Heróódé imíllé Jetsóoke iájtyúmiíyóne.

*Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)*

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwájtsíne úúballé páneere muhdú téhulle imyéénuhíjcyanéhji. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyátútsihvu Betsáidáj pihívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye péene iwáájácúne tsi-jtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjutu. Áámedítyúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúúca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj pihíri íjcyájáhji múnáadítýú tsíeménéuba ditye iñéhcone imájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñnéubará íjcyátútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áanélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Áronáa méhdi 5-hovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíñe kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néérónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjí íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wajpímúré íjcyaróme.

¹⁵ Áámekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubané páhadsíji.

16 Áanáacáhjáa Jetsóó teene páahóonema amóóbemútsikye iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

17 Aanéhjáa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóevané ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

*Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)*

18 Áhduréhjáa tsáiyu Jetsóó ímamyémudítýú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Áijyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyáhi?

19 Áánéllihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáaúvudítýú Eriá tsiíñe bóhíibe u íjcyane.

20 Átsihdyúhjáa diityékeréjuco dibye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánéllihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá, uu, Críjto Píívyéébe uke wálloobe míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

*Ídsíjiveíñé Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)*

21 Ehdúhjáa Péédoro néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúballétuki.

22 Átsihdyúhjáa ídsíjiveíñé úúbállebe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe muurá ó ícúbáhráméíí mítyane. Muurá túkevétsojtee, llúúvájte avyėjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame oke ehdííválleéhi. Aame muurá oke dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiíñe ó bóhííhi.

²³ Ehdúhjáa ímamyémuke iñééné boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óví íimillédú íicyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájyúmeityúmé tééné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁴ Muurá ííñújiri íimillédú íjcyáneríyé tsúúrámeímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvétsojtee oke iúráávyéíñeríyējuco tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

²⁵ ¿Aca íñetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvnáa mítyane meéhneváne?

²⁶ Muurá oke iúraavyéné núcojípíllémeke téhdure ó núcojípíllé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojípíllémeke téhdure ó núcojípíllé Llihíyó avyėjuri níjkyéji múnáama tahñéjte élleu o tsáácoóca.

²⁷ Muurá ímiáané ámúhadítyú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyėjú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne

(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)

²⁸ Átsihdyúhjáa 8 coojívatu Jetsóó péé caméhbaúvú Píívyéébema íhjíyúvaki. Aabéhjáa nahbévá Péédooro, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmedívu.

29 Aabéhjáa Píívyéebema íhgyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsitsiinújá ajchúacunúhi.

30 Áanáacáhjáa Moitséemútsí Eríama bóhówáávemútsí íhgyúvá dííbyema.

31 Aamútsíhgyáa téhdure cádiúcunúmútsí íhgyúvá dííbyema muhdú Jerotsaréevu ícúbáhrámeíñe díbye dsíjivéíñeri.

32 Aanéhjáa Péédoro íñahbéjtétsima íhtsútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

33 Aanéhjáa tsúuca Jetsóodítyú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eríama péíñúné boone Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchij. Áhdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwááne dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédoro íñééne tsá wáájácutú íveekí ehdu íñééneé.

34 Áanáacáhjáa ojtso diityédívú nútyéné pañe íjcyáneri íllityéme.

35 Aaméhjáa tééné pañe íjcyánáa Píívyéébe nééhií:
—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájyuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

36 Ehdúhjáa Píívyéébe íhgyúvánáa íhtécunúme Jetsóo íiyéjuco íjcyáabeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáalletú teéne.

*Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóo wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)*

37 Ááne boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye óómíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnaa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcúpejtsóhi.

38 Áamedítýúhjáa tsaapi nées kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyuco áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

39 Muhdú íhya naavéné dííbyé pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbáhrahíjcyáhi. Idáátsówu tsájywu díbye wákyééhcoobe íhjúcunúcooca íhjútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllí dímamyémuke ó neerá ditye óóma dííbyé pañétú iwáágóo dííbyeke. Árónáa tsá ditye píívyetétú iwáágoóne.

41 Áánéllíhyéhjáa Jetsóo nées díitye ímamyémuke:

—Juhúú, muuteráhana ihdyu ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhájchótá amúhá muhdúrá o áábúcúne amúhake o úwááboóhi? Ehdúhjáa díityéké íñээрóne neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva dááchikyey.

42 Ahdújucóhjáa dííbye éllewu díbye tsájtyéébeke tsiíne naavéné wákyééhcoóne. Áánéllíhyéhjáa Jetsóo nées díbye íjchívye dííbyé pañétu. Ahdújucóhjáa díbye íjchívyéné boone tsúuca ímíjpyetéébé cááníma péé pevétsíhjiduréjuco.

43 Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píívyéébé íhtsútú íájtyúmíneri.

*Ídsííveíñe tsiíne Jetsóo úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)*

44 Áánáacáhjáa Jetsóo tsiíne nées ímamyémuke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunúco amúhake o neéneé. Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsóo ímítyúmeke.

45 Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú tsá wáájácutú ìiná nééiyóné ehdu dibye nééené. Tsáháhjáa tene ímíllémeityú ditye wáájácúiyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ìh̄tsútuube diityédítýú íjcyáiyóne

(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

46 Téijyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú ìh̄tsútuube íjcyáiyóneri.

47-48 Aanéhjáa iwáájácúne Jetsóó tsíiménéwúuke iújcúne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsíiméwuúmú idátsó néémeke íícuvémé ookéjuco íícuvéne. Téhdure okée wállóobekéjuco ditye íícuvéne. Ahdícýane caabyé ámuhadítýú idáátsóóbeúvú néébe muurá ìh̄tsútuube. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájtsotúme meke píaabóne

(Mc 9.38-41)

49 Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, muha máájtyumí tsaapi dimyémeri naavémuke wáágóohíjcyáné tsaaté pañétu. Áábeke muha menéé dibye tehdu imyéénújúcóotu íveekí tsíjpiye íjcyaaabe tehdu méénúnéllíihye.

50 Árónáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébójcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsotúne.

Jacóóbomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

51 Aanéhjáa tsúúca níjkyejívú dibye pééíñe éévé pííhíjúcóónáa peebe ímamyémuma Jerotsaréevu.

52 Áijyúhjáa tsaatéké wáloobe íúmíwari ditye iñéhco tsátsii ditye cúwatéitsíi. Ahdújucóhjáa péeme Tsamááriá iñújiri íjcyáné jaaháñé néhcoróne.

53 Áronáacáhjáa tétsii múnaa tsá ímilletú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénélliíhye.

54 Áánélliíhyéhjáa Jacóóbomútsí Jóááma Jetsóoke néehíí:

—Ávyéjuubej, éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeídyú metsu metáúmeí Píívyéébeke dibye cúújuwa diityé hallúvú híjcaáyo cáámetu ditye iáíívyeki.

55 Áánélliíhyéhjáa diityétsidívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méjtsámeíhi?

56 Tsáháa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtsocki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu péeme tsícyoomíwuúvu.

Jetsóoke úuraavyéne ímílleróme
(Mt 8.19-22)

57 Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke néehíí:

—Ávyéjuubej, ó imíllé úúmaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

58 Áánélliíhyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé óówamu íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté íjcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

59 Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávye.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, óví ihdyu mújyú llihyó óhdivu dsíjívé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúmé cúúújcatsí idsíjívécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébé avyéjutu íjcyané uwáábojúréjuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánéllii tujkénú tahájkímuke ó pítyájcóteéhi.

⁶² Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáhcyú túkévétsoobe tsá kiá íitetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájtsoíyónéllíihye. Ehdu néene tsúuca Píívyéébé avyéjúejte íjcyarómé tsíñéhjiríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjúejte íjcyatúne. Ehdúhjáa díityéké Jetsóó úwaaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wáalloóne

¹ Ááné boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wáalloobe míityétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánéjuco ávyetá mityámé míamúnaa Píívyéébé avyéjúejte ditye íjcyáiyóné uwááboju úwáábómeíiyóme. Árónáa téené wákimyéi múnaa uwáábojte áyáhree. Áánéllii ihdyu múu táúmei páné

aabájaabéré íjcyaaabe Píívyéébeke dibye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo míamúnáake dííbyé avyéjúejte ditye íjcyáíñé uwááboju.

³Ahdícyané íñé ámúhakyé ó wallóó oohímye éllevu obééjáuúumuke mewállóóiyódú muhdú ámúhakyé dáríívéímye éllevu.

⁴Aame tsá ámuha metsájtyéityú ámúhá cahpámyuu, ámúha dsíídsíi, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsííñéhjiri meihjyúváityúne. Tsapéhduré méúlleco.

⁵Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake néehíi: “A ámuha méijcyaraj. Óví Píívyéébe ámúhakyé píaabó ímí ámuha méijcyaki.”

⁶Aane tééja múnaa ámúhakyé ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíí Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámúhakyé cátúhtsópéjtsóhajchíí múu íhvejtsó diityéké ñná néétumére.

⁷Áánetu ámúhakyé ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu ijcyáhi. Tsá múu tsííjyatuú, tsííjyatuú, péétúne. Aane óví diityéké ámuha mepíáábóne áhdó diityéré ámúhakyé ájcúne tájpi ámuha méijcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸Aane ámuha tsácoomívú meúújetécóomi múnaa ímí ámúhakyé iwáátsúcúne májchotsóné mémájchoco panévare ámúhakyé ditye ájcune.

⁹Aame mébóhíitsoco técoomí múnáadityú chéméméhjike. Áhdure méúúballeco tsúuca Píívyéébe avyéjúejte ditye íjcyáiyóne.

¹⁰Áánetu tsácoomí múnaa ámúhakyé wáátsúcútúhajchíí múu ulléjijtónéj pñnévú íjcyáne

néehíí: “Íñe ámuhá cóomi ííñú múúháj tuhááñeri íjcyane ámuhadívú muha mépíchóújcámeí ámuhá hallúrí ímityúné íjcyáné uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óví muhdú ámuha méijcyáhi. Muurá Píívyéébé avyéjúejte ámuha méijcyájúcoóiyáhi.” Ehdu méneeco diityéke.

¹² Aane ámuhakye o néé ehdu ámuhakye dáríívemeke muurá Píívyéébe ávyétá ihnáhó ícúbáhraá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné íímíbájchócooca Tsodóoma múnáadi íícúbáhráííñé ehnííñevu.

*Lléébóptyúné míamúnaa
(Mt 11.20-24)*

¹³ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeííñé Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénuráítyúronéhjí o méénuhíjcyáné Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyuvu o méénuca tsúúca ímityú ííhvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco ditye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatéréjahjívú íújcámeííñe ballííjyuri ávúhcúiyómé teene ííhvéjtsóné uubálle.

¹⁴ Áánéllíi muurá ditye ícúbáhrámeííñé ehnííñevu ícúbáhrámeíimye diitye Coratsíii, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné Píívyéébe nihñéétsihvúré ímíbájchócooca.

¹⁵ Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pájtyeííñe múhdumé ‘mityámityá’ tsíñáávehíjcyámeke. ¿Íjtsúcunúméubá ííhtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveíimye.

16 Ahdícyane múhdumé ámúhake lléébone muurá ookéjuco lléébone. Áanetu ámúhake lléébotúmé téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébotúneri téhdure okée wállóobeke tsá ditye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóó diityéké túkévejtsóhi.

70-meva iúwáábójétsihdyu óómiñe

17 Aanéhjáa diitye 70-meváké dibye uwáábovu wáloome mítyane imíjyúú iúwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbyeke nééhií:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múúhake lléébohíjcyá tsaaté pañe íjcyámeke dimyémeri muha mejchívyétsócoóca.

18 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Ééé, tehdújuco teene tsúuca pañétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíñéllíihye. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú dibye iévéhóówatu áákityéne.

19 Muurá ámúhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha diibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánélli tsá ñná ámúhake tútávájtsóityúne. Téhdure ííñimyémma óóvumu íjcyarómé tsá ámúhake tútávájtsóityúne.

20 Árónáa ihdyu mémityájkímyeídí téeneri eene naavémú ámúhake ávyejúúlléneri. Múu imítyájkímyeíiyódú íivane Píívyéébekéré mítyajtsó tsúuca ámuha mémeháñé dííbyé waajácúháámitu cáátúvánéllíihye. Ehdúhjáa diityéké neébe.

*Jetsóó Cááníkye dúúruváne
(Mt 11.25-27; 13.16-17)*

21 Aanéhjáa Cááni Píívyéébé Apííchó Jetsóoke ímíjyuuvu ájcuube dííbyeke dúúrúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáani Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyané aabájaabe u íjcyáabej, uke téhdújtsoobéré ó duurúvá ímiáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyané hallúvu. Áanetu tehdújuco tsá waajácu múnaa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsoótú teéne. Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u tújkevééllédu.

22 Ehdúhjáa Cááníkye idyúúrúvátsihdyu neébe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyééveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú díbye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

23 Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyané ámuha maájtyumíme.

24 Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáama íhtsutúme avyéjajte oke ítsohíjcyará íñe ícyooca muhdú o méénuhíjcyané ámuha maájtyumídú íajtyúmíroki. Áhduréhjáa imíllerómé o íhjyúváné illéébone. Áronáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaría múnáajpi píáábóné uwááboju

25 Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke ímújtátsóro nééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá múijyú o dsíjivéjúcúóóityúne bóhí o újcuki?

26 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútá neéne taúhbajuj?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá neéneé: “Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajyú muhdú u wájyúmeídyu.”

28 Ehdúhjáa díbye neénélli Jetsóó néé dííbyeke:

—Ééé, tehdujúco. Ahdícyane óvíi tehdu ú ijcyá múijyú u dsíjivéjúcúóóityúne bóhí u újcuki.

29 Áánélliihyéhjáa ityáhjátsámeityu tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wájyúiyáhi?

30 Áánélliihyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapíi Jerotsaréetu Jericóovu péébeke naní múnaa imyéénúne dííbye éhnénéhjí dojtú pírunne íwajyámúúnemájuco. Áánemáa péjucúómé díbye tétsíiyé dsíjiveri íjcyánaáaca.

31 Áánáacáa llúúváábe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedíi íícúvétuube pajtyeíñúhi.

32 Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhúré dííbyedi íícúvétuúbe.

33 Áánetúu Tsamáaría múnáajpi péébe dííbyeke íajtyúmíbedi mítyane ídáátsovéhi.

34 Aabée ihdyu dííbyeke ditye túúvátsonéhjí ityáábóne bííjinúhi. Áábekée íííjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

35 Ááné tsitsíívevúu tééja múnáájpkye iáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiíñe tsíeméné dííbyema u áhdóhajchíí o óómídyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamáaría múnáajpi.

36 ¿Aané caabyé diityédítýú tsíjpiye íjcyároobe naní múnáa ícúbáhraíñúúbeke wajyúhi?

37 Áánéllíihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eené dííbyedi íídáátsóvéne píááboóbe.

Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Ahdícyane óvíi tehdu ú meenúhi.

Máátámúpíke Jetsóó ááhivéne

38 Ááné boonétúhjáa idyé Jetsóó ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa íjcyalle Máata tsáimíyé diityéké ihjávú waatsúcúpejtsóhi.

39 Áíjyúhjáa dííllé naalle Maaría Jetsóó lííñévé ácuuvé díbye úwaabóné illéébúcunúki.

40 Áánáacáhjáa díílle Máata tsíñehjí imyéénúneri íjcyalle Jetsóoke nééhíí:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjítu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dílle ípíáábokij.

41 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé díílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehjí u méénúneriyé ú íjyácunú táuwaáabori íícúvétulle?

42 Muurá ihdyu tehdujuco Maaría méénune tsá múha dííllédívú cátúhtsóítyuróne. Ehdúhjáa Jetsóó néé Máátákeé.

11

*Píívyéébema meíhjuváné Jetsóó úwaabóne
(Mt 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Aabéhjáa tsáijyu Píívyéébema íhjuvánetu níjkévánáa tsaapi ímamyémudítúú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhake duwáábó muhdú múúne Píívyéébema meíhjuváné éhnéhjáa Jóáa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuvání:

Múúháj Caáni níjkyéjiri u íjcyáabej, uke muha máávyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevésó ííńújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

³ Aabe óví múúhake majchónú ú ácu híjcyá paíjyuvaré téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyáné múúhadi dídáátsóvéne dábajíívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábajíívéhíjcyádu. Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítuyuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íńétsihdyu tsiíne neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menáhbévahíjcyaa be tsáijyu pécójpíine ámúhadítúú tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjyávú wájtsííbeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íńéúbamá o íjcyatúne.”

7 Ehdu dibye néénéllii ícyuwájá pañétú nééíyoobe dííbyeke: “Tsáhájucó o píívyetétú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcajáne lléehowa wátájcámeíhi.”

8 Ehdu muurá ámúhadítú tsaapi íñahbéváábeke íñééróne ájcúiyá dibye táúmeíñevu éhniíñevúré dibye ipátsárijcyótuki.

9 Ahdícyané ihdyu múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meijcyane ámúhakyé dibye iájcuki. Métsúúraméí ímí ámuha meijcyáíyóneri ámúhakyé dibye ipiááboki. Áhdure métáuméí ámúhakyé dibye ityúkévéjtsoki.

10 Muurá téene tájpi íjcyane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyeke piááboóbe. Dííbyeke túkevétsoju táúmeímyeke túkevétsoóbe.

11 ¿Aca ijcyámé tsaate ámúhadítú íjtsiiméné ma-jcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíñáa ájcúiyómé ííñimyédívúre?

12 Áhdure ¿aca ííhyúu táúmeítsike ájcúiyómé óóvihódívúre?

13 Muurá ámuha míamúnaa ímityúmé meijcyarómé méimíllé ámúháj tsíimeke ímiáánevéúré maájcune. Aanéjii awáá muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe Íapííchó picyóó dííbyeke teene táúmeímyé pañevu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

*Jetsóoke Naavéné piabóné tsaate nééneé
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)*

14 Íjcyaabéhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe íhjyúvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke dííbyé pañétú

Jetsóó wáágóóné boone tsúúca ihjyúvaábe. Ááneríhjáa míamúnaa ullévenúhi.

15 Árónáacáhjáa Jetsóodítýú tsaate néehíi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá tsaaté pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

16 Áhduréhjáa tsijtye dííbyeke íllure mávárijchómé nehíjcyá díbye méénúráítýuróné íévéhoowávú imyéénuki.

17 Árónáacáhjáa diityé íjtsaméi iwáájácúne neébe:

—Muurá tsané avyéjunte tsajíjtóré íjtsámeítýúmé ímityúné idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsája múnaa ímítýú idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

18 Ahdu íívane muurá Naavéné ihyájkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újovéjtsóiyáhi. Ehdu íñe ámúhake o néé naavémú avyéjuubévá Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohíjcyáné ámuha óhdityu menéénéllíihye.

19 Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámúhá mamýémú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééítýuró Betsebóó píáábori ditye wáágóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhjúváveri.

20 Muurá ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha méwáájácu tsúúca dííbyé avyéjú ííñújiri ámúhama íjcyájúcooróne.

21 Muurá íhtsútúúbé jatu tsá íñá múha tsájtyéítýuróne.

22 Áronáa dííbyé ehniíñevu íjcyaaabe dííbyedítú dójtúiyá páneere dííbyé méénujcátsiháñe. Ááne dííbyé tsíeméné ímillédú méénúíyoóbe.

23 Ehdu nééne muurá oke ípíaabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure imíllé óhdivu ítyútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

*Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Mt 12.43-45)*

24 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó néehíí: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáítsíí néhcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtyúmítúnéllíí íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe ó óómií bíwáábé pañévúré ópée o íjchívyéébé pañévu.”

25 Áhdújuco muurá óómiíbye ájtyumíváné diíbye ípyée íjchívyéébeke imíwu peevéébé éhne múu jaa lííjyahdu néébeke.

26 Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehniíñevu ímítýúmeke diítyémá tsiíñe íúcááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhrané ehniíñevu ícúbáhraábe.

Ínerí meímíjyuuvéne

27 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnááj píínétú kéévánécoba néehíí:

—Ímaímíjyu ihdyu diille ukée itsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

28 Áánéllííhyéhjáa neébe:

—Éée, tehdújuco. Áhdure ímaímíjyu Píívyéébé uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnaa Jetsóoke née dibye méénúráityuróné imyéénuki.

(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

²⁹ Téjyúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavé Jetsóodívu. Áamekéhjáa úwááboobe nééhií:

—Ámuha muurá icyooca íjcyané míamúnaa ímityúme. Aame žíveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejíhvari? Óvíi ihdyu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíi Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú diibyējuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

³⁰ Muuráhjáa dííbyeke muhdú tene pájtyénetu Níinibé múnáa waajácú ímiáánējuco Píívyéébe dííbyeke wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácúú dityée íimíjpyeténe ipájtyeté Píívyéébe oke wáalloóne.

³¹ Aane muurá Píívyéébe míamúnaa muhdú icyahíjcyané ímíbájchócooca tsáápille tsííñé iíñúji múnáalle ámúhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsohíjcyátunévu. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa žíveekí dííbyeúvú ehníñévu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

³² Téhdure muurá Níinibé múnáaúvú ámúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa Jonáa diityéké úwaabóné icyáhíjtsóne ímíjpyetéme. Áánáa žíveekí dííbyeúvú ehníñévu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

*Méhálluúúcú peetédu nééneé**(Mt 5.15; 6.22-23)*

33 Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácóityuróne. Muurá ihdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájchúcunúki.

34 Ahdu muurá ámuhá hálluúúné peetédu nééneri ímíáánéré ámuha meííteneri metsúúrámeíhajchíí téénetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúrámeíhajchíí téhdure téénetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

35 Áánéllíi téííbúwá méíjcyaco ímíáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meúráávyétuki.

36 Muurá ténejcu wáájacúmé ímityúné méénújúcootúmé ííné ímíjyaúréjucó íjcyane éhne múúne peete ájchúcunúnej tééveri meíjcyadu.

*Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéke Jetsóó núcójpívetsóne**(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)*

37 Ehdúhjáa Jetsóó úwáábóné boone paritséómuube dííbyeke tsajtyé ihjyávú ímájchótsoki.

38 Aabéhjáa íhyójtsi níjtyámeítyuube májchóneri díibye paritséómuube ullévenúhi.

39 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Ámuha muurá ámuhaj pi hállúre méímíbáchómeíhijcyáhi. Árónáa ámuhá íjtsaméí ímityúne.

40 ¡Tsá muurá ámuha mewáájacúmeítyúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure méíjtsaméí metéhmémeíyóné méjpi menítyámeíhijcyádúre?

Muuráhjáa ímiáámé meíjcyá Píívyéébe meke ípívyejtsóhi.

⁴¹ Áánéllii múu íjpií, íjtsaméii, íjcyane tehmé ímí íjcyaki.

⁴² ¡Máidáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píívyéébeke ámuha meíícúvehíjcyáné ámuha bájtsoháñeri. Árónáa ¿íveekí tsá ámuha meíjtsámeityú dííbyeke mewájyúíyóneri? Áhdure ¿íveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñeúvú meíjcyatúne? Tsá muurá tsáneeriyé dííbyeke meúraávyéne tsiíñe meíhvéjtsóityuróne.

⁴³ ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé pihcyáávejáané pañe íboohówátsihjíríyé meíjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnáa ámúhake ávyejúúlléne.

⁴⁴ ¡Áámeke ámúhake taúhbájú uwáábojtémá máidáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúmé ámuha meíjcyarómeke míamúnáa íítehíjcyá pánehjídú ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehníwu néérone pánehjídú hallu imíwu meíítedu.

⁴⁵ Ehdúhjáa Jetsóo néénéllii taúhbájú uwáábojtédítyú tsaapi néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u nééneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámúhake idátsó pajtyeíñe! Muurá ámuha íllure métúhútsohíjcyá míamúnáake ámúhá íjtsaméityuré ámuha meújcúné uwáábori. Muurá

ámuha meijcyaromé tsá tehdu meijcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

47 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! ¿íveekí ámuha éjyuúvú Píívyéébé ihjyú uuballe múnáake ámúhá ihdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé nijkyénetu diityéúvu náávé ménícyohíjcyáhi?

48 Ehdú ámuha meméénúnetu muurá méwaajácu ámúhá ihdé múnáaúvú ícyahíjcyajítóré ámuha meúraavyéne.

49 Muurá Píívyéébe nééhií: “Ó pícyoó o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úubálléímyeke. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áámedítýú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdú Píívyéébe nééhií.

50 Aane muurá téhdure ícyooca íjcyané míamúnáake dómájcoó íñují ípívyéévétsihdyu ícyoocávú Píívyéébé ihjyú uuballe múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyané dibye diityémá ímíbájchoíñe.

51 Muuráhjáa Abéeke íñahbéré dsíjívétsóné boone tsíjtyeke ámúhá ihdé múnáaúvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacaríake dsíjívetsómé duurúvájama Píívyéébé íicúvé cóvátsómeíhíjcyané waijí ráhoúcunútsihvu. Aane ámúhake o néé íñe ícyooca íjcyané míamúnáake téhdure tééné ímíbájchó dómájcoíñe.

52 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ímíáájú míamúnaa wáájácúiyóné ¿íveekí ámuha métúhútsohíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Ditye

teene icyáhcújtsóne úráávyéiyóné ámuha métúhútsóhíjcyáhi. Aane muurá ámuha meíjcyarómé tsá ímíñeúvú teene meúráávyetúne.

⁵³⁻⁵⁴ Ehdúhjáa Jetsóó íhjuváné taúhbájú uwáábojtémá paritséómuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa díbyeke panévalu dilló tsane díbye múhdurá áñújcúhajchíí díbyedítýú ímityúné íhjuúvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóó téíbúwajtsóne

¹ Téijyúhjáa ávyétá mityáné míamúnaa píhcyaaavémé wájócójcatsíñáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Téííbúwá méíjcyaco aatye paritséómú bañú múnaa ímíáámeúvúdú íjcyámeke.

² Muurá téévéneúvú méénúmeíyóné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá pámeere ñná méénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

³ Múha wáájácútúnáa ámuha mójcóhó pañévu meíhjuúvaróné waajácúméíhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi (Mt 10.26-31)

⁴ Ámuúha táñahbému, tsá múu íllityétú míamúnáadi apááñéré méjpi dsíjívétsóiyómedi.

⁵ Áánetu ihdyu múu íllityé Píívyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañévu ámúhake wáágóóiyóóbedi.

⁶ Muurá 5-meva coomímú míjíhwuúcúré áhdómeíyómeke téhmeébe.

⁷ Aabe muurá téhdure waajácú ámúhá níwáujjíné múhdújivá íjcyane. Áánéllii tsá múu íínerí íllityétúne. Muurá diitye coomímú ehniíñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsóó níjkyéji múnáádívu.

⁹ Áánetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsóityúne.

¹⁰ Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítúyú ímityúné íhjuvárómedi Píívyéébe ídáátsóvéne teene ábájjivéhi. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjuvámédi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne.

¹¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámúhake pihcyáávejááné tehméjtema ámúhá íiñújí avyéjúté éllevu tsájtyécooca tsá múu íjyácunútú muhdú íhjuváiñeri.

¹² Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchóré ámúhake túkévétsoó ámuha meíhjuvaki. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mítyane íéhnéváyóneri

¹³ Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj pñnévú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, táñáhbeke díñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsíj caani pícyohíjcyánetu.

¹⁴ Árónáacáhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca múha oke picyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyabe ámúhtsikye o dówajcároki?

15 Tsá múu mítyane iéhnéváiyóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpí tsaímíyé meíjcyáítyuróne.

16 Ehdúhjáa dííbyeke iñéené boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbálleebe ehnéva múnáájpidítyu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsaapi ehnéva múnáajpi.

17 Áábe bájtsoháñée mítyane neévánetu íllu íjtsámeííbye: “¿Aca kiávú íñe ó aahívétsoó tabájtsó áyánejíívari?”

18 Árónemáa neébe: “Óubá éhne teene ááhívétsámeííhíjcyaja o wácávyáhcóne éhniíñevu mítyájácoba o áméjtsójá pañévú ó pícyoóhi.

19 Ááne íllu ó íjtsámeííhi: Ícyooca ihdyu tsá ñná óhdityu píhtotúne. Áánéllii pevétaréjuco íbúwajíí o íjcyaiñé óhdityu o májchoíñé, o ádoíñé, píhtójúcóótúnéllííhye.”

20 Ehdúu díbye ítsámeííhíjcyárónáa Píívyéébe neé dííbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítyúne. Muurá ípyejco tsúuca ú dsíjííveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdu muurá pajtyeííne íhdyunéré éhnévahíjcyámema. Aame Píívyéébedívú ídátsoóhree.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene

(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa diítyéké iñétsihdyu Jetsóó neé ímamyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsámeítyú ííne tájpi íjcyáneri.

²³ Tsá apááñéré majchoo, wájyamuu, íjcyáne tájpi meíjcyatúne.

²⁴ Cáhawáá méíjtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá ditye mújyú wákímyeítyú tééne tájpi íjcyaki. Pane tsá ditye imájchó pícyootúne. Árome íjcyá Píívyéébe tájpi. Aanéjǰí muurá diityé ehnííñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áameke tsá ámúhakeyē dibye íínetú píhtótsóityúne.

²⁵ ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámúhadítyú éhnííñevu icyáámenúné ímíllebe íye cáámenútsámeííyoóbe? Tsáhaá.

²⁶ Muurá tsane túhúúturóné tsá ámuha meméénúityuróne. Aanéjǰí tsá múu íjtsámeítyú tsane imyéénúiyóné ámuháyé mepíívyetéíyónejǰívari.

²⁷ Téhdure cáhawáá méíjtsúcunu wajcóháñé múhdutú íye tsaímíyé píívyehíjcyáné pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóuvú tsíjtye ávyéjúté ehnííñevu íjcyaróóbé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

²⁸ Ehdu muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímí íjcyane illúhwuúré tsúuca chémene. Aabéjǰí awáá muurá ámúhakeyē éhnííñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdu teéne, ámuúha cáhcujtsópítyúné míamúnaaj.

²⁹ Ehdu nééne tsá múu áábímyeítyú tééne tájpi ámuha meíjcyane tsáijyu ámúhadítyú píhtórónáaaca.

³⁰ Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcújtsotúme áábímyeí ípíhtócoóca. Árónáa muurá ámúháj Caani

Píivýéébe waajácú ñná ámúhadítýú píhtone.

³¹ Áánéllii múu ámuha mepíhtóróneri íícúvetúmé tsúúrameí múhdutú tsaímíyé Píivýéébeke iúráávyéne dííbyé avyéjuvu iúcaávéiyóneri. Áijyu ihdyu tsá ámúhakye dibye íínetú píhtótsóityúne.

*Ímí nǎjkyéjiri meǎjcyane Jetsóó úwaabóne
(Mt 6.19-21)*

³² Muurá ámuha tahñéjté ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múu ííneri áábímyeítyúne. Muurá ámúháj Caani Píivýéébe imíllé ámúhakye iújcune íavyéjuvu.

³³ Áánéllii múu ámúhá tsíeméné íñáhjhénúne píaabó ídáátsóméhjike. Muurá íñe ííñújiri múhajchótá íjcyáityúné ámuha meéhnéváne tsaímíyé meícyahíjcyádú nééne íjcyá nǎjkyéjiri múijyú muhdú íjcyáityúmé ámuha meíjcyáíñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútáváávéityúne. Muurá ííñújiri naní múnaa ámúhakye tútávátsohíjcyádú nééne tsáhájucó téhulle íjcyáityúne.

³⁴ Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámúhakye pájtyénéjcuríyéjucó ámuha meííjiveíñe.

Jetsóó tsááiñe metéhmene

³⁵ Ahdícyane ímíñeúvú meíjcyátsííivýéne oke météhmeco éhne múúne ávyéjuube tsaatétsí táábávájcatsíñe wañéhjiri íjcyáábeke iúniú múnaa téhmehíjcyádu.

³⁶ Muurá múúne téhmehíjcyámé dibye llééhówatu díllóvácooca íícú ípááyúcuki.

37 Ehdu muurá íavyéjúúbe íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime íné imíjyaú ijcyá dííbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé díityéké imájchótsómema nahbévájcatsííbye.

38 Maímijyu ihdyu ditye íjcyane tsáijyu múu pécójpínéuba mityá cóójíháñé pañévú tsáároobe tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumívaame.

39 Muurá tsája múnáajpi múijyú naní múnáajpi tsááiñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméjá pañévú tsá díbye úcáávéityuro íñániki.

40 Ahdícyane meíjcyátsíívyéne méitsohíjcyaco o tsááiñe. Muurá ámuha meíjtsámeityúnáa Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiiñe ó tsaáhi.

*Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mt 24.45-51)*

41 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Pééodoro nées dííbyeke:
—Ávyéjuúbej, ¿a múúhakyéré ú úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

42 Áronáacáhjáa tsiiñe neébe:
—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeííbyeke pícyoobe ihyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá díityéké ímí íícuvé íné tájpi ditye íjcyáíñéhjitu.

43 Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

44 Muurá ímiááné ámúhakye o nées ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévú téhmetsóne.

45 Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube íícúí óómíityúné' íñéene íwákímyeíí íbúwá íjcyátuúbe.

Ehdu néébe muurá íllure ihyájkímuke imyéenúne íimillédú wañéhjineriyé pehíjcyá líyíicyáveebére.

46 Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnáaáca. Áábeke íllurájucó díbye ícúbahráné tsaate íwákimyéi múnaa ímityúmeke imyéenudu.

47 Ehdu muurá íavyéjuube íúníu múnáake ícúbahrá díbye ímillédú dííbyé wákimyéi imyéenúiyóné wáájácurómé tehdu méénútúhajchíjyu.

48 Áánetu iwáájácútúné hallúriyé ímityúné méénúmeke ihtsútaré ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méijyácunú ímí ditye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíeménevu meníwáávémedi méijyácunú ímí ditye téhméiyóneri.

Jetsóó hallútú míamúnaa tsarílléjcatsíñe
(Mt 10.34-36)

49 Muuráhjáa ííñujívú o tsáá táhallútú míamúnaa itsarílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó tééné pañéjucó meé.

50 Muurá o ícúbáhrámeíñé níjcautu ó dsíjiveéhi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

51 ¿Aca ámuha méijtsúcunú tsaímíyé míamúnaa íjcyá o tsááne ííñujívu? Muuráhjáa ihdyu o tsáá míamúnaa tsajíjtóré íjtsámeityúmé táhallútú itsarílléjcatsíki.

52 Aane muurá ícyoocátú tsané múnaa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítýú ímunáajte oke cáhcújtsóhajchíí tsaatésí cáhcújtsótumútsí tsaríllé diityéke. Áánetu

diityétsíyé cáhcújtsóhajchíí ímunáajte tsarílleé diityétsikye.

⁵³ Muurá cááni tsarílleé íllíkye oke dibye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsarílleé cááníkyyéé. Áhdure ídsi tsarílleé tsííjuke. Áhdure tsáápille íaajáké tsarílleéhi. Ehdu muurá panéjcuávú míamúnaa tsarílléjcatsíí táhallútu.

Íná pájtyeíñé úúbállenéhji

(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsiiñe Jetsóó nées diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécooca menéé maálleíñe. Ahdújuco tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcutú kíjyeba tsáácooca ámuha menéé píjcyaba íjcyaiñe. Ahdújuco tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímiáámeúvúdú ámuha méwaaajácú muhdú néjyju muhdíivané cóóji íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáájácutú okée iwáalloone Píívyéébe páhduvaré nénehji imyéénúneri ámúhakye úúballéjúcohíjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewájyune

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ ¿íveekí tsá ámuha meíjtsámeítyú ímiáámé ámuha meíjcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámúhadítyú ímítyunéhjí ditye ímíbájchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévúi iúújetétúné ihde ávyéjuxtédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsítyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meíjchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyju.

13

Ímityúné meícyahíjcyáné meihvejtsóne

¹ Téijyúhjáa tsaate Jetsóo éllevu ipyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéné iyámeke ditye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Piraátó tsaate Gariréa múnáadívú lííhyánútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿Aca ámuha méijtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehniíñevu ímityúmé ditye íjcyánéllíihye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíi diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meihvejtsóne Píívyéébé icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyu.

⁴ Ácooca ¿muhdú ámuha méijtsúcunú Jerotsarée múnáadítyúu 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñé nupáhyéjú úníuri íjcyaja cáámé cóhnaúvú nééja áámune? ¿A dityée éhniíñevu ímityúmé íjcyánéllíi aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméíi diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meihvejtsóne Píívyéébé icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchíjyu.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóó úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóo íñétsihdyu tsiíñe diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íúmihé pañétú higyéerahe íbájtsohe néévápítyuhe úújéjehíjcyaráhi.

7 Áronemáhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 pijcyábájucó íhye tsá néévápityúne. Áánéllii ílluréjucó dihlo. Bañú úmihé pañétú teéhe.”

8 Áronáacáhjáa tépallí tehmeébé néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óví íñé pijcyábá méijtsoráhi. Óví ó wápíjcoó tehe íñéévaki.

9 Tsáijyu múu tehdu meméénúneri néévahe. Tehe néévátúhachíí botsíi ílluréjucó meíllóíñe.”

Wáyeéévejcóójí tsáápílleke Jetsóó bóhíitsóne

10 Áhduréhjáa tsáijyu wáyeéévejcóójí úwááboobe pihcyáávéjé pañe íjcyámeke.

11 Áanáacáhjáa tétsihyi tsáápille naavéné ípañe íjcyalle 18 píjcyájucó íbájui ipátúúvétúneri chémehíjcyalle.

12 Áállekéhjéa Jetsóó ipíúváne néehíi:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

13 Ehdúhjéa néébere díílleke dócárájcónetu ímiááné tsúúca íbájui pátúúvelle íjyócuuvé tsatújkevéjucó. Aalléhjáa duurúvá Píívyéébeke.

14 Aanéhjáa pihcyáávéjé tehmeébeke tsarí pajtyé íveekí wáyeéévejcóójí díbye díílleke bóhíitsóne. Aabéhjáa tétsii íjcyámeke néehíi:

—Muurá íjcyané 6 coojíwá wákimyéíjcyoojíjé. Ájcoojíjé ámuha métsááiyá dííbye éllewu díbye ámúhakye íbóhíitsoki. Tsá wáyeéévejcóójí ámuha dííbye éllewu metsááityuróne.

15 Ehdúhjéa díbye néénéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyabe pánehjídú ímiáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeéévejcóójí íjcyaróné

ámúha jéémú dóhjívámeke ámuha meíjchotéítyuró téhí pañétu?

¹⁶ Ehdu nééne muurá áámye téhdure Aavaráaúvúj tsiménémúháábéelle íjcyalle ídátso chémehíjcyá 18 píjcyájucó naavéné ípañe íjcyaabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepíáábóítyuró wáyeéévejcóójí íjcyaróne?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye nééneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpívéhi. Áánetúhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímíjyuuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyané uwááboju
(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Téhduréhjáa Jetsóó néé díityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiiñe ámúhake ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

¹⁹ Muurá dííbyé avyéjú éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtso mítyáhécoba kéémévédu. Aahe muurá wájcáváné hallúvú wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchetu íjcyané uwááboju
(Mt 13.33)

²⁰ Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íínetú íñe tsiiñe Píívyéébé avyéjú ó úwáábóiyáhi?

²¹ Muurá tsáápille haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu tééné ooríchetu pícyooróné páneeréjucó óóríchódú teene Píívyéébé avyéju.

Imiájíto
(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhjívári íjcyájáhji múnáake úwááboóbe.

23 Áábekéhjáa tsaate nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

24 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íhnáhó íuráavyé néérojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéíjító. Muurá mítyame imíllará iúcaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

25 Muurá téíibúwájí néétume áachi íimillédú íjcyámé hallúvú ávyéjuube ihjyá llehówá wátaahácoóhi. Ááné boone llééhowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhakyé paayúcu.” Árónáa nééííbye: “Tsá ámúhakyé o wáájácutúne.”

26 Áánéllii neeímyé dííbyeke: “Áánerá úúma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

27 Ehdu ditye néérónáa nééííbye: “Muuráhjané ámúhakyé o néé ámúhakyé o wáájácutúne. Áhdícyane méííne óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

28 Ehdu Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbyé ihjyú uubálle múnáa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Áijyu ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe ííhdónema.

29 Ehdu waagóojtéréjuco ijcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcujtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

30 Áijyu muurá íñe ícyooca ídáátsóméhjiúvú nééme ávyéjúúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooca íjcyarómé téijyu ídáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Mt 23.37-39)

31 Téijyúhjáa paritséómú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

—Dípye íchihdyu tsiéllévu. Muurá Heróódé imíllé uke ídsíjívetsóne.

32 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Mepééne dííbyeke ávyétá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu nijkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóóne chéméméhjike íbóhíitsohíjcyánetu.”

33 Tsá muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi dsíjívéityuró Jerotsarée tsiéllévúre. Óvíi ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

34 Ámuúha Jerotsarée múnaaj, ihdyújuco tsáma ¿íveekí ámuha íllure mellííhyanúpétsohíjcyáné ihjyú uubálle múnáake Píívyéébe ámuha éllevu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllevu wállóórómedi ¿íveekí íllure ámuha méicúbáhráhíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllérá ámúhake o újcune éhne múúne cáraca ítsííméwuúmuke íhñúwáácýú líiñévvú újcuđu. Árónáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

35 Áané déjúcotu muurá ámuha cóomí ápajyuréjuco cóevaíñe. Áhdure ámuhakye o neé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné mújyú tsiíñe o tsááiñévújuco. Téjyju muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

14

Íjpi óórííbyeke wáyeéévejcóójí Jetsóó bóhíitsóne

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeéévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyéjúúbe jávú dííbyema imájchoki.

² Áábekéhjáa diitye paritséómú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óórííñeri chémeebe íjcyánéllii ‘áádikye éhne íjcyooji bóhíitsóííbye’ iñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeéévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíitsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néérónáa tsá díbye ñná néétune. Aanéhjáa awáá tsúúca díibye íjpi óórííbyeke íbóhíitsóne neebe ílluréjuco díbye ipyéékií.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe diitye paritséómuke:

—¿Aca ámuhá ocájí ámuha íjjúuba wáyeéévejcóójí wáhyéjú pañévú áákityéébeke tsá ámuha meújcúityuróne?

⁶ Ehdúhjáa díbye nééne tsá díbye píívyetétú muhdú íáñujcúne.

Táábávajcátsí wañéhjivu dítye míñutsóne

⁷ Áhduréhjáa tsáijyju wañéhjivu tsaate míñutsómé imíllé íboohówátsihjívuré íacuuvéne. Aanéhjáa

Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe néehíí:

8-9 —Tsaate múu ámúhake ityáábávájcatsíñé wañéhjivu míñútsócooca tsá íhdére ácúúvetú íboohówátsihvu tsáijyu múúne tsijtye ámúhá ehniíñevu áveyjúúmé wájtsímekéréjuco ditye tétsihvu ácújcóné boone íatéréétsihvúréjuco ámuha maácúúvéneri menúcójpívétuki.

10 Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámúhake míñútsócooca úújeté íhdícyátsihvúré diitye wañéhji múnaa ámúhake íajtyúmicoooca íboohówátsihvu íácujcároki. Áijyu íhdyu tsá íínerí ámuha menúcójpívétsámeityúne.

11 Muurá iye íhtsutúmé ávyéjute íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjiúvú tsaííbuwáré íjcyame ávyéjúúteéhi.

12 Ehdúhjáa diityéké íúwáábótsihdyu neebe dííbyeké íwañéhjivu míñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú míñútsotú íhtsutúméhjikéré uke ditye píámeííñe u ímíllénéllíihyére. Téhdure tsá múu míñútsotú díhyákímudúnéré múhdumé tsijtye úúma náhbévahíjcyámekére.

13-14 Múu téhdure míñútsó ídáátsóméhjike íjpítyu tsátsihji íjcyátúróméhjima hállúvátúméhjike ámúhake ditye píámeíiyóné íjtsámeityúmére. Muurá Píívyéébere ámúhake áhdoó díbye ímillédú ámuha meíjcyame medsíjívémé tsiíñe mebóhíícoóca.

*Wañéhjitu íjcyané úwááboju
(Mt 22.1-10)*

15 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyu ihdyu diitye Píivyéébé avyéjuvu úcaavémé Ijcyanej.

16 Ehdúhjáa dibye néénéllii Jetsóó tsaapi wáñehjívaténetu úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa iwáñehjívaténevu míñutsó mítyámeke.

17 Ááme éllévúhjáa íúnú múnáájpikye dibye wálloobe neeté diityéke: “Tsúúcajáváné majcho baabáhi. Waávané mepééne mémajchótej.”

18 Áronáacáhjáa tsá ditye ímíllétú ipyééneé. Tsaapíhjáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédityú íííñújí o áhdone ó imíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke dibye téhméityúne.”

19 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “10-meváké ócájímuke o áhdómeke ícyooca ó imíllé o wáájaculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllii tsá oke dibye íjtsójúcóóityúne.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií. “Botsíi o táábávaabe muhdú ó peéhi. Tsáhái o péétune.”

21 Éhduréhjáa ditye népejtsóné íóómíñe úúbáleebe íavyéjúúbeke. Aanéhjáa dííbyeke tsarí pájtyeebe néé diibye íúnú múnáájpíikye: “Ané cána míñutsóté ídáátsóméjhikéréjuco íjpi ímítyuméhjí ímíñeúvú íüllene píivyetétúméhjima hállúvátúméhjike.”

22 Ahdújucóhjáa ímíñútsójétsihdyu tsáábe nééne dííbyeke: “Ayúju avyéjuubej, tsúúca ó míñútsojéhi. Áronáa íñe jaa tsáhái wáhpétúne.”

23 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube nééhií: “Ané cána tsíjtyekéi míñutsótej.

24 Tsáhájucó tujkénúú o miñútsorómé májchováityúne.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Htsútúróné pañe Jetsóoke meúraavyéne
(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjáa mítyane míamúnaa dííbyeke úráavyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráavyerómé oke iwájyúné ehniññevu méwámyuma ihyájkímukéré wájyúhajchíí tsá ditye ímiááné tahñéjté íjcyatúne. Áhdure iye éhniññevu iwájyúmeíhajchíí tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke iúráavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméenu tsá tujkénú meéévéityuró múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíí botsíi ámuha meméenuki?

29 Muurá dsíídsi úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá ámuhádi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyémeíhgyáa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévétsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema imyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeítyuró téhdúmema díityéké ityáhjáítyuróne?

32 Muurá téhdúmema íhñáhóóítyurónéllii tsíhyullérei ditye íjcyánáa wállójcatsíyómé díityé éllevu ditye íñéete imyéénújcatsíjyúcóótuki.

33 Ehdu néene muurá tsaate ímíllédú íicyahíjcyané íhvéjtsotúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánáámatu íjcyáné uwááboju
(Mt 5.13; Mc 9.50)

³⁴ Muurá cánááma íímuma íjcyánéllii meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píáábóítyuróne.

³⁵ Pane mebájtso ííñuji meúménúíyónéúbatu tsá meke tene píáábóítyuróne. Áánéllii tehdu nééne ílluréjucu mewáágóone. Aane ihdyu óví ámúhadítú lléébome icyáhcuíjtsóne tehdu íjcyáhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Mt 18.10-14)

¹ Téíyúhjáa ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúmé píhcyaavé dííbyedívú dííbyé uwáábó ílléébúcunúki.

² Áámedítúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte nééhií:

—¿Aca íveekí aadi ímityúmedívú nahbéváhi?

³⁻⁴ Ehdúhjáa dííbyedítú ditye íhjúvánéllii obééjá mújtánetu íúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéémú obééjámú 100-meva íjcyámedítú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-mevaréjucu íjcyámeke íúmihéj píínévú mepícyóóne dííbyeke menéhcoítyuróne? Muurá ámuha ménéhcoíyáhi.

⁵⁻⁶ Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mítyane meímíjyúúvéne ááhívu ámuha mewájtstídu mépihjúcúiyá ámuha menáhbévahíjcyámeke

ditye téhdure íímíjyúúve mújtáróóbeke ámuha maájtyúmíneri.

⁷ Ahdu muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe mítyane ímíjyuuvé tsaapi ímítyúné pañévú mújtároobe tsiíñe ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi íímíjyúúné ehniíñevu ímíjyúúveebe mújtároobe tsiíñe ímíjpyetéébedi.

Dsíídsíjì wágóóóvénetu íjcyáné uwááboju

⁸ Téhduréhjáa dsíídsíjìtu diityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápílledi 10-jíva dsíídsi íjcyánetu tsajì wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj téeveri líjyaalléré néhcóityuróne? Muurá néhcóiyolle.

⁹ Aaji muurá íájtyúmíneri íímíjyúúvéne íñáállévahíjcyámeke pihjyúcuíyolle ditye téhdure íímíjyúúveki.

¹⁰ Ehdu muurá ímityúné ícyahíjcyaaabe teene ííhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwáávéébedi níjkyéjì múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

Tsaapi cááníidityu mújtáné uwááboju

¹¹ Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe nééhií:

—Íjcyamútsíhjíyáa míityétsi tsáápí hájchimútsi.

¹² Áámútsidítyúhjáa bóneebe néé cááníkyeé: “Líhij, u dsíjívéné boone métsíméné múhtsidívuréjuco cóéváiñetu ó imíllé apáhajchíí ícyocájuco oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íiná néétuubéré ájcune diityétsikye tsahdúnéecu.

¹³ Átsihdyúhjáa wahájchotaré tétsii díbye bóneebe íjcyáróne páneere ihñe nahjíhenúhi.

Ááne dsíídsimáhjáa peebe cáánídityu tsíhyullévú tsííñé iíñújivu. Áhullévúhjáa teene idsíídsí íllure ícúbáhraabe ímityúné íícyahíjcyáneri.

14 Aanéhjáa tsúúca páneere idsíídsí átéréénéhjiri dibye pírujtsónáa téené iíñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áijyúhjáa ídátsó pevéeberéjucó ícyahíjcyáné ííne tájpi íjcyájúcoótuúbe.

15 Áánélliihyéhjáa téené iíñúji múnáájpikeye táumeííbyé wákiméi. Aabéhjáa dííbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

16 Aabéhjáa díityéké téhmehíjcyáábeke múha majchóvú ájcútuube áyaba wájyújúcoótúnéllii imíllera díityé éébuta imájchone.

17 Átsihvúhjáa ikímóóvémeíñe íllu íjtsámeííbye: “Ehdíívajúné tsáma áyaturómé llihiyó wákimyéi múnáadítyú majcho píhtótúnáa ¿íveekí íchihvu ó dsíííveehúbá ájyábari?

18 Tsáhaá, oo éhne llihiyo éllevu o óomíñe dííbyeke ó neéhi: Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenuhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari?

19 Ahdícyane tsáhájucó díjtsíiméné o íjcyáityúne. Díwákimyéi múnáajpíyájucó o íjcyaiñe.”

20 Ehdúhjáa íjtsámeídyújucó dibye óomíñe cáání éllevu. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyulléturé cááni íajtyúmííbedi mítyane ídáátsóvéne ícúu ícyáhdahíróne ámabúcutéhi.

21 Átsihvúhjáa ípyéé íjtsámeídyújucó dibye cááníkye nééené:

“Llíhij, ¿íveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyáróóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájucó díjtsíiméné o íjcyáityúne.”

22 Ehdúhjáa dibye néérónáa cáani nées íúnú múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúúnema ítyúhápaajívú meújcóne hójtsíwápaajívú maájcu díbye ípícyámeiki.

23 Átsihdyu íujcávaabe ócájíwúuke médsíjivétsó dííbyeke mewáñehjínuki.

24 Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhjáa dsíjiveébe’ o néhíjcyánáa ídátsó kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhjáa ditye wáñehjivaténe.

25 Áijyúhjáa íñahbe ámíaaabe úmihé pañétú óómiibye lleebúcunúvá wañéhjí ihjyarí íjcyane.

26 Ááneríhjáa iúllévenúne kémuélléturé íúnú múnáájpikye ípíuváne dílloobe íveekí ditye wáñehjivaténe.

27 Áánélliihyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánélliihyéne díícyáani llihyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyévané íná pájtyétuube kiátú bóhdívánéllii dííbyeke iwáñehjínuki.”

28 Aanéhjáa ávyéta tsarí pajtyé dííbyeke. Aabéhjáa íhnáhó cáyobáavatéébé tsá áyánéwu ímíllétú iááhívené ihjyávu. Áánélliihyéhjáa cáani dííbye éllevu ipyééne cánáájanú dibye iááhíveki.

29 Árónáacáhjáa neebe cááníkyeé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné pijcyábá úuma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Áróóbeke tsá múijyú oke u ájcutú

obééjá hájchíúbadívuré ehdu o wáñehjívaté o náhbévahíjcyámema.

³⁰ Aabe eene dááchikye ímiáábekéjǵí ú wáñehjínú íjycáváábeke jeemúdítýú u dsíjívétsóóbé hallúrí ímityúné walléémudi dǵdsíídsí píjírújtsójéébeke.”

³¹ Áánélliihyéhjáa cááni néehíí: “Ímiáánéjuco, Lli, óóma tsatsííyé u ícyahíjcyáne. Aane muurá páneere tátsíeméné dǵhǵne.

³² Áánetu ihdyu tehdújuco mewáñehjínúné dǵíñáhbeke ídǵtsó kíáhjí múhduháñé íicyahíjcyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjívéebe’ o néhíjcyánáa méhdivu bóhdíváábeke.” Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyéíñetu íjcyané uwááboju

¹ Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe néehíí:

—Íjcyaabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé únú múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úúballé díibye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmejíjcyané dííbyé tsíeméne.

² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube ipǵúvǵáábeke néehíí: “ǵíveekí ímityúné míamúnáa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé muhdú tátsíeméné u téhmejíjcyáne. Átsihdyu tsáhájjuco óóma u wákímyeíityúne.”

³ Ehdúhjáa íavyéjuube néénetu íllu íjtsámeííbye: “Aane ǵmuhdú íñe ó íjcyáá oke táavyéjuube wáágóoóbe? Tsá muurá o píívyetétú tsííñé

wákimyéí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke piáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

4 Ehdúhjáa íjtsámeiyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó piááboó táavyéjúúbedityúu iñáhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke néhi dibye oke wáágóócooca diityéréjuco oke ipiááboki.”

5 Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí diityéké eenée íavyéjúúbedityú iñáhjíhenúné áhdohíjcyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó piááboó táavyéjúúbedityúu iñ tujkénú tsáábeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedityú u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

6 Áánélliihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó durúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, iñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí beháámituréjuco picyo 50-hoojávaréjuco u áhdotúne.”

7 Ááné boonétúhjáa idyé tsijpi tsáábeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánélliihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríigo ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, iñee muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Árónáa cána íícúí beháámituréjuco caatúnú 80-babyávaréjuco u áhdotúne.”

8 Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnáajpi ímityúné meenúhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñe dibye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá iñe

ímiájíjtó úráávyémé ehnííñevu ténejcu wáájácutúmé tujkévééné íjtsámeíñé tsíjtyema íñáhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámuhákye o néé íñe ííñújiri ámuha meéhnevámé tsíjtyeke mepíáábo néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámuhákye iúcúpéjtso mújyú muhdú íjcyáityúmé dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

¹⁰ Muurá wahdííváné wákimyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákímyeíhajchíí méwaajácú téhdure ehnííñevu íjcyáné wákimyéí ímí ditye méénúiyóne. Áanetu teene átérééné wákimyéí múhdurá méénuhíjcyámé muurá ehnííñevu íjcyane téhdure dáríívéiyáhi.

¹¹ Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímiáánéré ámuha meméénútúhajchíí téhdure Píívyéébe wákimyéí múhdurá ámuha médáríívéhi.

¹² Téhdure tsíjtye éhné ímíñeúvú ámuha metéhmétúhajchíí muurá ámuhá wáábyuta íjcyaróné tsá múha ámuhádivú íhvéjtsóítyuróne.

¹³ Muurá tsá mútyétsima tsaapi ímí wákímyeítyuróne. Muurá tsáápiikye ehnííñevu iwájyúúbediyé íícúvéne tsá tsíjpihdi díbye íícuvéítyuróne. Áánéllii tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrameíñé medsíídsíváyóneri.

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritseómú illéébone íllure uuhívaté dííbyedi téeneri itsúúrameíhíjcyánéllíhíye.

¹⁵ Áámekéhjáa neébe:

—Bañú múnaa ámuha meíjcyámeke míamúnaa itsúcunúhíjcyá ímiáámédu. Árónáa Píívyéébe

waajácú á múhá íjtsaméi. Muurá míamúnaa mítyájkímyeíñé tsarílleébe.

Píívyéébé taúhbaju wágóóóvéityúne

16 Muuráhjáa Jóáa bóhówáávétúné hajchótá Píívyéébé taúhbaju íhgyú uubálle múnáúvú úwáábohíjcyánéréi míamúnaa úráávyehíjcyáhi. Ááné boonétúu ihdyu diibye Jóááuvúréjuco úwaabóné ímíáájú Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwaáboju. Áánéllíihyée mítyame tsúúráméihíjcyá téénevu iúcaávéíñeri.

17 Muurá ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé uwaáboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújuco tene pájtyeíñe.

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne

(Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)

18 Muurá tsaapi méwakye ííhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubááné íjcyánáa tsíjpílle máyéjuco íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóólleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubááné íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ííterónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

19 Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóó úwááboobe nééhií:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímíá wajyámuunévú úcáméihíjcyáabe. Áábekéhjáa íná píhtótuube paíjyuvaré wáñehjívatéhíjcyáhi.

20 Áánáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhijcyá dííbyé já lleeówá úmíwari.

21 Aabéhjáa ídátsó úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcwaaahyéjé imájchóíyóneri. Áábedívúhjáa oohímyé ipíhcyáávéne píhjahíjcyá dííbye áhllaháñe.

22 Aabéhjáa ílluréjucó dsíjívéne. Áábe ííbuúhjáa níjkyéji múnaa tsajtyé Píívyéébe éllevu Aavaráá íjcyáhullévu. Ááné boonétúhjáa dííbyeréjucó íhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsaímíyé cuuúme.

23 Áábe ííbuúhjáa úújeté Píívyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámeíhullévú cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájucó íjcyáábeke.

24 Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé néehí: “Múúhá ihde múnáajpi Aavaráaj, óhdi ihdyu dídáátsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtsíwáubaré nújpcyotu imúriúcúneri táhníjwa ipíjchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájucó o áábúcutúne.”

25 Áánéllíhyéhjáa Aavaráá néé dííbyeke: “Cáhawáá, Lli, dítsáávé íñé imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áánetúu muurá áánu Ráátsaro ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyaaabe íñe ícyooca íñé imíjyaúrójucó íjcyane. Áánetu ihdyu ú ícúbáhráméíhi.

26 Aabe píáábó u táúmeíyónáa íjcyané íñe múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íéverááhó ápíchó nééne kiátú mepájtyéne

meúújéjcatsíyónejíivari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ipájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ipájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráá néénéllii neébe: “Uu muurá Aavaráá múúhá ihdé múnáajpi u íjcyabe ihdyu óvíjyuco aabye Ráátsaróké wallo ííñujívú llihíyoke pámeere tahájkímuma dibye iúwáábotéki.

²⁸ Ijcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé dibye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhraméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyáné nájcaúvú o úújetéébé o ícúbáhrámeídyú ditye ícúbáhrámeítyuki.”

²⁹ Ehdúhjáa dibye néérónáa Aavaráá néé dííbyeke: “Árónáa muurá íjcyáné díityedí Píívyéébé waajácúháámí íñe ícúbáhraméityu úúbálleháámí dííbyé ihjyú uubálle múnaápe Moitséémú cáátúnuháámi. Téhaami óvíi íéévéne cáhcújtsómé ipájtyetéki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráá néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiááné íjcyájúcooróné díityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjive múnáadítyú tsiíñe bóhíibe díityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné íicyahíjcyáné íhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjuco.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá néehíi: “Árónáa muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnaápe Moitséémú cáátúnúné uwááboju icyáhújtsótúhajchíi téhdure tsá ditye cáhcújtsóityuró dsíjívemedítyú tsaapi tsiíñe íbóhówáávéne úwááboróne.”

*Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó néénee
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)*

¹ Áhduréhjáa tsiíñe ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñújiri mávaríjchojúúné pihítóityú miamúnáake tútávajtsoíñe. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ímichi ténehjívú diityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsii oke cáhcujtsómé ídátsó tsiímédúrei néémedítyú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu íjkyééháñetu néwáyúcobáné íóhbáñúmeke wájojcó móóá pañévú ápíchó diityé úmíwa nééne íhdétu.

³ Áánéllii téíbúwá meíjcyáne ámuhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene íhvéjtsóne ímíánejcúvú tsiíñe íbúwáávéhajchíí ílluréjuco máábájííveco ímityúnée díbye méénune dííbyedi meídáátsóvénema.

⁴ Tsáíjyu múúne 7-íjyúvá tsájcooji méénúíyoobe ímityúne. Áhdújyúvá díbye ámúhadívú ídátsójkímíyehajchíí múu ídáátsové dííbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú nééhií:

—Múúhake píáábó éhnííñevu muha mecáhcújtsó Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyánéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménééiyá étsihdyu tehe ityábáavyéne móóáj pñínétú íjyócúúvetéki. Áhdújuco muurá tehe íjyócúúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámuhá únú múnáajpi úmihé pañe caajári tsáijyu ócájimu téhméúbari íjcyátsihdyu ááhívéébeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá dííbyeke: “Majchóréjuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúi ú májchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha dííbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye méénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdu téhdure Píívyéébe ámuhákye pícyoóné wákímyéi ámuha meníjkévacooca tsá múu íjyácunútú díbye ámuhákye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu néehíi: “Tsá muurá ímiá íicúve múnaa muha méíjcyatú múúhake díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíihye.” Éhdure múu néehíi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávémeke Jetsóo bóhítsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamááriámá Gariréa íñújjícutu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dííbye éllevu 10-meva tsáá íjpi chájaa véme. Ároméhjáa kémuéllévuré iwájtsíne dííbyedi wáníjcyámeímyé kéévánécoba néehíi:

—jétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

¹⁴ Áánéllíihyéhjáa díityéké íiteebéré néehíi:

—Tsúuca muurá ámuha mébohíjucóóhi.

Aame cáhawáa llúúvájtedívú méúújétsámeítyej. Ahdújucóhjáa dítye pééne tsaímiyéjuco néémeé.

15-16 Áámedítýúhjáa Tsamááriá iĩńúji múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóó lliińévú imímóúúvéne dííbyeke téhdujtsóhi.

17-18 Áábekéhjáa Jetsóó néehii:

—¿Aca tsá pámeere ámuha mebohíitúne? Muurá iĩe tsíĩné iĩńúji múnáajpi u ijcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdújtsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

19 Ehdúhjáa iĩétsihdyu neebe dííbyeke:

—Wa díjyóúúvéne dipyej. Tsúúca ú bohíi Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyáábe.

Píívyéébé avyéjú bóhówááveĩne

(Mt 24.23-28, 36-41)

20 Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló múijyú Píívyéébé avyéjú bóhówááveĩne. Áánellihiyhéhjáa neébe:

—Tehdu Píívyéébé avyéjú bóhówááveróné ámuha maájtyúmííyónejívari.

21 Áánellii tsá múha nééítyuróne: “Íĩe Píívyéébé avyéju.” Muurá ihdyu ijcyájúcooróné ámúhama.

22 Ehdúhjáa diityéké iĩétsihdyu neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méjyácúnuú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjúcúóíyóneri. Ehdú ámuha meíjtsámeíyónáa tsáhái ámúhadívú o bóhówáávéityúne.

23 Muurá ámúhake tsaate neehi: “Tsúúca Mepájtyetétsoobe tsájucóohíi.” Árónáa tsá múu cáhcújtsotúne.

24 Muurá chijchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmíí Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe o tsáábeke.

25 Áronáa ihdyu ihnáhooíñé ícyooca íjcyáné míamúnaa óhdi ícúbahráne. Tsá oke ditye cáhcújtsóityúne.

26 Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnaa íjcyaduré íjcyáimyé o tsááiñe íjtsotúme. Áánaa tsúuca ó tsaá Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe.

27 Muuráhjáa téijyu íjcyáné míamúnaa íimilléduré ícyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábávajcátsiyi. Áánaacáa ihdyu Noéé tsúuca ihmííné pañevú úcáávenáa ííñuji páneere caajávécúóohíí. Ááneríí pámeere cáhcújtsotúmé óuuvé imájcanúneri.

28 Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóoma múnáake. Muuráhjáa téhdure íimillédú ícyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjíheri, úmihéneri, ánuméiyi.

29 Áánéllihyéee muurá Píívyéébe dííbyeke néé dibye íjchívyé técoomítyu. Áhdújucóo dibye íjchíívyéné boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

30 Ahdu muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe ó tuvááóvaá míamúnáake íimilléduré íjcyámeke tsiíñe o tsáijyu.

31 Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá ihñénéhji éllevu péjúcóóityúne. Áhdure íúmihérí íjcyame tsá ihjyávú péjúcóóityúne.

32 Cáhawáá méjtsúcunu muhdúhjáa diibye Róo táábake tene pájtyene idyéjú dille révoúcunúné

déjúcotu.

³³ Muurá ííñújiri íimillédú íjcyáneriyé tsúúrameíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene ííhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyéteéhi.

³⁴ Muurá tsiiñe o tsáácooca mítyétsi cúwámútsidítýú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépí cáátsómúpidítýú tsáápilleke o újcúnetu tsijpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsí íúmihé pañe íjcyámútsidítýú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii ímamyémú néehí:

—¿Aame kiávú úújéteéhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímítýúnéhjí ímibájcho múnáájpidítýú íjcyané uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóó tsiiñe ímamyémuke úwááboobe úúballé ímítýúnéhjí ímibájchoobe ímítýuube íjcyáábedítýú téeneri diityéké itsápíjtso Píívyéébema ííhgyúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

² Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsácoomíyí ímítýúnéhjí ímibájchoobe ímítýuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

3 Áábekée técoomíyí íjcyalle pííbájuulle néé tsaatémá ímityúné dille dááríívéjcatsíñé dibye íímíbájcho dííllema.

4 Ehdúu múhajchótájucó dille dííbyeke píáábó táúmeíyóneri tsá dibye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píínévúhjáa íllu íjtsámeííbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávyetúne.

5 Árónáa aalle pííbájuulle íjyévé éhniíñevúré oke pátsárijcyónéllii óvíjyucó díílleke o píááboíñé oke dille ipátsárijcyójúócóótuki.”

6 Ehdúhjáa iúúbálléne neébe:

—Ehdúu píínévúí píááboobe ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

7 Aanéjii ¿aca tsá ámuha mewáájácutú Píívyéébe ihñéjteke píááboíñé dííbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méijtsúcunú ditye píáábó táúmeíñeri dibye íícúvetúne?

8 Tsáhaá. Muurá píáábóíbye diityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnáa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtsíí Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe tsiiñe ííñujívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvánetu íjcyané uwááboju

9-10 Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdiívélléhíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatétsí Píívyéébema íhjuúvánetu. Íllúhjáa neébe:

—Tsáijyúu míityétsí péé duurúvájávú píívyéébema íhjuúvaki. Tsaapíi paritseómuúbe. Áánétúu

tsijpi ííñújí avyėjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaábe.

11 Aanée paritséómuube Píívyéébema íhjuúvaabe néehíí: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyané hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímítyuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá múijyú ihdícyámema o dómácójcatsítýúne. Pane tsá aabye ííñújí avyėjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe ímítyuube íjcyadu o néétune.

12 Muurá tsané tsemáánari mójcyoojícú májchótuube úuma ó ihjuúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíídsívánetu tsájíhcoba ó dówacárohíjcyá uke o íícuvéne.” Ehdúu Píívyéébema íhjuúvaabe paritséómuúbe.

13 Áánetúu díibye ííñújí avyėjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe tsá cáámevu icyárúúvéne Píívyéébema íhjuúvatúne. Íllurée kímóóvémeíbyé íjpíújítu íllaáyoméíñe néehíí: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi ihdyu dídáátsóvéne dábjáívé táimítyu. Muurá ímítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu íhjuúvaabe Píívyéébema ííñújí avyėjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyaaabe.

14 Aane muurá díibyeke tsúúca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallúrí tsáhájuco ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díbye ímíbájchotúne. Ehdú muurá iiye íhtsutúmé íjcyane némeíhíjcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ihdyu ídáátsóméhjíúvú nééme ávyėjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

*Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)*

15 Aanéhjáa dííbye éllevu ítsíimeke tsivámé dibye Píivyéébeke piáábó ityáúmeí diityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú diityéké néé ínevú ditye ítsíimeke tsívane.

16 Áronáacáhjáa Jetsóó diitye tsíméké ipíúváne néé ímamyémuke:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píivyéébé avyéju.

17 Aane ímiááneturé ámúhake o néé éhne múúne teetsi tsíimene meke cáhcujtsódú Píivyéébeke cáhcujtsotúmé tsá dííbyé avyéjéjete íjcyatúne.

*Ováhtsá Jetsóoma íhgyuváne
(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)*

18 Aanéhjáa tsáijyu tsané avyéjuube Jetsóoke nééhí:

—Uwááboóbej, ímiáábé ú íjcyabe cána oke diñe ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcóóityúne bóhí o újcuki?

19 Áanéllihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe ímiáábe.

20 Muurá ú waajácú dííbyé taúhbajúúné nééneé: “Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsityúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánivatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyáánimútsikye.”

21 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedityúre tehdújuco o ícyahíjcyáne.

22 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Árónáa ijcyánéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáá dítsíeméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméhjikej. Ájju ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

23 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye.

24 Áábekéhjáa ííténe Jetsóó nééhií:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi.

25 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú díitye ehnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa díbye néénéllii tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe píivyeté díityéké ipájtyetétsóné íiná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

28 Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne ukéréjuco méúraavyéne.

29-30 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ímiááneturé ámúhake o néé páneere íjcyátsíhjiima imúnáake cáanimuu, íñahbémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébé wákiméí méénume muurá íné imíjyaú íjcyaa ííñújiri. Aame újcuú múijyú

idsíjívéjúcóóítyúne bóhí tsííjiréjuco ííñuji Píívyéébe ípívyéjtsóji hallúrí íjcyaki.

Ídsíjívéíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

³¹ Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó ímamyémuke íhdyúétsihvu idyóbeúúmeke nééhií:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedityú tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáa néhijcyáné oke pájtyeéhi.

³²⁻³³ Muurá oke llúúvájte avyéjurtémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi íúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke ílluréjuco dsíjívétsoíñe. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

³⁴ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne tsá ditye áyánéwu wáájácutú íínerí díbye íhjuváne.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímbajchóne

(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

³⁵ Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóój pííhíríjyuco íjcyánáa juuvá úníuri hállúvátuube ácuúcunúúbé táúmeí píáábo.

³⁶ Aabéhjáa mítyane téeneri míamúnáa pájtyénéllii dílló íínerí ditye úllene.

³⁷ Áánélliihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ípyééneé.

³⁸ Áánélliihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeííbyé nééhií:

—jJétsoj, Jetsóoj, Dabííúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáabej, óvíjyuco íhdyu óhdi dídaatsóve!

39 Ehdúhjáa dibye néénélli tsuullerí péeme dííbyeke uhbá cúuvéhulléré dibye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhniíñevúré tsiíñe neébe:

—¡Dabíiúvúj tsiménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

40 Áánélliihyéhjáa Jetsóó íjyócuúvéne nées ditye itsíva dííbyeke. Áhdújucóhjáa ditye tsíváábeke dibye nééneé:

—¿Hná ú imílléhi?

41 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuubej, ó imíllé o hálluváne.

42 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújyuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

43 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé íitjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemáyéjyuco péene Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye íajtyúmíne téhdure duurúvá Píívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

1 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

2 Ácoomíyíhjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyaaabe.

3 Aabéhjáa imíllará Jetsóoke íajtyumíne. Áronáacáhjáa tsá dibye píívyetétú dííbyeke íajtyumíne míamúnááj píine íjcyáábeke báhrí íñéénélliihye.

4 Áánélliihyéhjáa íícúí díbye pééíhullévú dsiinéeríyé ipyééne nériívyeebe uméheri dííbyeke iájtyúmiki.

5 Áánáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe tééhé nǐjcáuri íjcyáábeke iájtyúmíne néehíí:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúí niitye úúma o péékií. Muurá ó imillé dihjárí o cúwane.

6 Áánélliihyéhjáa íícúí iñíítyéne tsajtyéébé ihjyávú dííbyeke.

7 Ááneríhjáa míamúnaa ihjyúvá Jetsóodi íveekí ímítyuube íjcyáábe jávú díbye pééneri.

8 Áánélliihyéhjáa diibye Tsakyéó íjyóócúúvéne néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsíeménetu tsahdúnéécú ó dówajcároó ídáátsóméhjike. Áánetu tsaatékée o állííne pevétsííyé o áhdótsohíjcyáné ó óómíchoó éhnííñevújuco.

9 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúúca uwááboju wajtsíhi.

10 Muuráhjáa Míamúnáájpídívú o ípívyééveebe o tsáá ímítyúné pañévú mújtámeke o pájtyetétsoki.

*Dsíídsítu íjcyáné uwááboju
(Mt 25.14-30)*

11 Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu pííhínáa míamúnaa íjtsámeí tsúúca Píívyéébé avyéjú bóhówááveííne.

12-13 Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi íjcyaaabe tsícyoomívú ipyééíñé ihde 10-meváké íúníu múnáadítyú ipíhjúcúmeke dsíídsídívú iwájtúne nééhií: “Ééneri méwákímyeícyó téhulle o íjcyáné hajchóta.” Ehdúhjáa diityéké ipítýájcoíñúne técoomívú memévatéébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

14 Áronáacáhjáa dííbyé cóómi múnáa tsá ímíletú diityé avyéjuube díbye íjcyane. Áánéllíhyéhjáa tsaatéké wallóomé dííbye déjutu dítye íñéé íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyane múha ímíletúne.

15 Áronáacáhjáa tsúúca meménúmé páñétúejpi íhcyóómí avyéjuube díbye íjcyaki. Átsihdýúhjáa óómiibye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtúndu píhjúcú íúníu múnáake dsíídsídívúu iwájtúíñúmeke múhduná dítye lílyaatétsóné iwáájáacuki.

16 Áábekéhjáa ímí wákímyeíbyé nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí ó lílyaatétsóhi.”

17 Áánéllíhyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánéllíi uke ó pícyoó 10 coomívá avyéjuube u íjcyá ímiáábé u íjcyánéllíhye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí téhdure ó lílyaatétsóhi.”

19 Áánéllíhyéhjáa idyé neebe dííbyeke: “Tehdújuco. Áánéllíi téhdure ímiáábé u íjcyáábeke ó pícyoó 5 coomívá avyéjuube u íjcyaki.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, íñe dídídsí éhnée óhdivu u pícyoíñúné o pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítyuube u íjcyabe díwákímyéí hallúvujíí dsíídsíjike ú ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o líyaatétsóné ímíatsíí ú újcúiyáhi. Aanée o wáájácúne íllure ó picyóó dídssíídsike.”

22-23 Áánéllíihyéhjáa íavyéjuube neé dílbyeke: “Aanée idyé ímítyuube o íjcyane wájácú u neébe ¿íveekí tsá u pícyootú dsíídsi téhmémelhíjcyájá pañévú tétsihvu ditye wákímyeíchóné óóma líyaatéiyoki? ¿íveekí ímítyuube uú?”

24 Ehdúhjáa dílbyeke íñétsihdyu tétsihyi íjcyámeke neébe: “Áánúdityu eene dsíídsi medójtúcúne maajcú eenée ihñe páme ehniíñevúré líyaatétsóóbeke.”

25 Áánéllíihyéhjáa neéme dílbyeke: “Ávyéjuúbej, áronáa tsúúca mítyanéjuco dílbye dsíídsi.”

26 Áánéllíihyéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá ihñe líyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcú ditye illíyaatétsoki. Áánetu pevénéré pícyohíjcyámedítýú médojtúcúhi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane íímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o ííténáa médsíjivétso.”

*Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)*

28 Ehdúhjáa diityéké iúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáánía coomícýú úníuri oríivo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa mítyétsikye ímamyémudítýú ípíihíré coomívú iwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíihíré cóómityu óóma méujcúté íayáne ííjúwúukej. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³¹ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.”

³² Ahdújucóhjáa péémutsi dibye néhdújuco úújeténé dííbyedívu.

³³ Áábekéhjáa dityétsí tsíñaáyórónáa áábájajte néehíí:

—¿Ívéébeke ámuhtsi métsíñaáyóhi?

³⁴ Áánéllíihyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye néénéllíihye.

³⁵ Aamútsíhjáa tsajtyéjucóó dííbyeke. Áábé hallúhjáa wájamúúnevu íhbone Jetsóoke nérijcyárome.

³⁶ Áíjyúhjáa dibye péijyu juuva míamúnaa íhbó íwajyámuunévu.

³⁷⁻³⁸ Aaméhjáa dííbyeke úraavyémé tsúúca oríívó bajúvú píihime méénúráityuróné dibye méénuhíjcyané hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—¡Maímijyu áanu Píívyéébe mémeri tsáanéj!
¡Ahdícyane metsu ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjútsoki!

³⁹ Ehdúhjáa ditye néénáa tsaate paritséómú dityé pañe íjcyame néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aatyé díuráávyé múnáake duhba ditye cúúvéhulléré íjcyaki.

40 Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá ditye dáíívyérónáa néwayúúneréjuco íhjúcunúiyóne.

41 Aabéhjáa tsúuca Jerotsaréj piíhívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

42 Áánemáhjáa neébe:

—Múhdutú ihdyu ámuha Jerotsaréé múnaa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámúhadívú bóhówáávéiyú ámuha mecáhcújtsótúnéllíhye.

43 Muurá ámúhake ímityúné pájtyeéhi. Ámúhá munáá ámúha cóómí ímíicáávéne ámúhake méénuúhi.

44 Aame ámúhake ídsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñé wácávyáhcoó Píívyéébe ámúhake píaabójúcooróné ámuha metáhjállehíjcyáné déjúcotu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóo bóayóne

(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)

45-46 Aabéhjáa duurúvájá pañévú iúicáávéne náhjihénújcatsímyeke téjá pañétu íboáyóne nééhií:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééj á lliíñévú míamúnaa óoma íhjúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáá jaríyéjuco medíllone?

47 Aanéhjáa paíjyuvaré tééj pañévú díbye úwaabóné tsaríllehíjcyámé llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsíjtye avyéjutee, íjcyame.

Aaméhjáa ítsámeihijcyá íiné hallútú dííbyeke idsíjívétsóiyóne.

⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá íiné hallútú ditye dííbyeke méénúityuro mítyaméhjáa ímí dííbyé uwáábó íjtsúcunúnélliíhye.

20

Jetsóo ihtsútu

(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹⁻² Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévú pajtyéteju úwáábónáa llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame itsááne dííbyeke néehí:

—¿Aca múúbé ihtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi? Cána múúhake duubállej.

³ Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Áyu cána téhdure ámúhake ó díllone oke máañújcuj.

⁴ ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsohíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébépeé, mityá míamúnaáree nééjuri?

⁵ Áánélliíhyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsohíjcyáabe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

⁶ Áánetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíí meke diitye míamúnaa téené hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu iáámúneri. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi diibye Jóáa íjcyane.

7 Ehdúhjáa néeneri iñúhnévéne néeme iwáájácutúne.

8 Áanélliihyéhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Aanéjííva idyé ámúhake ó úúbálee múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

*Úmihé tehme múnaa múhdurá dáríívéméiñetu
íjcyáne uwáábo*

(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)

9 Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íumihé bajtsó tsanééré óovaá. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsoiñúne peebe tsiéllu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

10 Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácutúshvu wáloobe íúníu múnáájpikiye dííbyema ditye iwállóoro ténetu dííbye éhne íjcyadúne. Ahdújucóhjáa péeróóbeke ditye méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íeveébe.

11 Áanélliihyéhjáa tsíjpiikye díbye wállóoróóbeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íeveebére.

12 Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wállóóbeke téhdure ditye túúvátsónetu ílluréjuco díbye wááneé.

13 Áánéhjáa díbye úmihé aabájaabe néehíi: “¿Aane muhdúí íñe teéne? Áyu cána hájchíwu mítyane o wájyúróóbekéréjuco o wállóókij. Dííbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

14 Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjuco díbye wállóóbeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyējuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu dííbyekéréjuco medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

15 Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuéllevu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóó iúúbállétsihdyu nééhií:

—¿Aane íñe diibye tépallí aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú diityéké eenée íúmihévú dibye téhmétsoíñúmé ímityúné dáriívémeímyeke?

16 Muurá diityéké téené hallútú idsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco dibye téhmétsoíñé tépallívu.

Ehdúhjáa Jetsóó néénéllíi tétsihyi íjcyame nééhií:

—Óvíi ihdyu Píívyéébe múúhakyete tehmé tehdu muha meíjcyátuki.

17 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó diityédívú ííténe nééhií:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píívyéébé waajácúháámitu íllu nééhií:

Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnaa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkiéu?

18 Aane muurá teeu nééwayúdú o néébé uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

Ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)

19 Ehdúhjáa Jetsóó taúhbájú uwáábojtémá llúúvájte avyéjútéké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téijyúré dííbyeke íékeevéne. Árónáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

20 Aaméhjáa ímiáámédú tsaatéké dííbye éllevu wallóo ditye dííbyeke avyéjúúbedítýú díllone dibye múhdurá áñújycúhajchíí téené hallútú dííbye éllevu itsájtyéroki.

21 Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdújuco u úwáábohíjcyáné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéellejító tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére.

22 Aabe cána múúhake diñe díicyánéjcutuj: ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyáné maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

23-24 Ehdúhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé ditye néene Jetsóó iwáájácúne néé diityéke:

—¿íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj. Áhdújucóhjáa ditye úújétsoji ííténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

25 Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácu híjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

26 Ehdúhjáa dííbyeke dárííverómé tsá píívyetétú dííbyedívú íñéétsóiyóne. Aaméhjáa ehdu dibye nééneri iúllévenúne tsá íná íhjuvájúcootúne.

*Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíne tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)*

27 Ááné boonéhjáa tsadotséómudítýú tsaate péé dííbye éllevu medsíjívémé tsiíñe mebóhíne cáhcújtsotúme.

28 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñe díbyeréjuco itsíímáva dííledívú íñáhbeúvúu tsíímáváyóne.

29 Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áamedítýúu ámíaaabe ityáábávárólléjtane dsíjívé téhdu tsíímávátuube.

30 Áané boonée bóneebe díílleke táábávároobe téhdure dsíjívé tsíímávátuubére.

31 Áané boonée tsijtye bónejte díílleke táábavarómé téhdure dsíjívé tsíímávátúme.

32 Ááne nihñévúrée díílleréjuco dsíjívéne.

33 Aane cána múúhake diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñe tsiíñe ditye bóhíicoóca?

34 Áanéllihyéhjáa Jetsóo néé diityéke:

—Muurá ihdyu ííñújiri íjcyame táábávácatsíhi.

35 Áánetu ímíáámé dsíjívémé tsiíñe bóhíime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájuco táábávájcatsítýúne. Tsíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

36 Aame tsáhájuco dsíjívéityú Píívyéébej tsíímé íjcyame níjkyéji múnaáduréjuco néémeé.

37 Muurá ímíááné dsíjívémé tsiíñe bóhíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úballé úméhéwu péétécunúné pañétú Píívyéébe díbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébé ó íjcyáhi.”

38 Ehdúu Píívyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééityuró diityé Píívyéébé íjcyane. Muurá díbyedívú tsá múha dsíjívétú tétsíhjí daihañe.

39 Ehdúhjáa diityéké dibye néénéllii tsaate taúhbájú uwáábojtédítýú nééhií:

—Uwááboóbej, tehdújuco u nééneé.

40 Aaméhjáa tsáhájucó dííbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane

(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

41 Ájjyúhjáa idyé Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca muhdú ííwane ámuha ménéhíjcyá Críjto Dabííúvúj tsiíménémúhaabe íjcyáiñe?

42-43 Ááneráhjáa dííbyeúvú íjcyároobe dííbyedítýú néé íwaajácuháámitu:

Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúi díicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

44 Ehdúhjáa muurá Dabííúvú dííbyeke Íavyéjúúbedi díllóhi. Aane ¿muhdú dííbyeúvúj tsiíménémúhaabe íjcyáiibe Críjtoó? Ehdúhjáa Jetsóó nééhií.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

45 Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:

—Téííbúwá tsáma méíjcyaco.

46 Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnaa diityéké íávyejúúllekíyé cááméjácobájívu úcámehíjcyánetu. Muurá pihcyáávejáané pañe imíllémé íboohówátsihjívúré íácuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé ímítsihjívúré imájchone.

47 Aame pííbájyujte walléémudítýú dótu híjcyá diityé jaaháñe. Ááne núcójpí muurá cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Ehdu muurá dáríívémeímyeke Píívyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Pííbáiyulle dsíídsike pícyóone
(Mc 12.41-44)

¹ Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnaa pícyóócunú dsíídsike Píívyéébé wáábyuta. Ehnéva múnááhjáa mítyanéhjí pícyóóhií.

² Áanáacáhjáa pííbáiyulle ídátsó pícyóó mǐjǐhwwúúcé.

³ Aanéhjáa ííiténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye pííbáiyulle ídátsó néérolle pícyóó pámé ehnííñevú.

⁴ Muurá tsijtye dsíídsívarómé pícyóó uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

⁵ Téijyúhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjývává duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, dítye bóhbánuhíjcyánéhjitu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

⁶ Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááíñé ihde pájtyeíñéhji
(Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllii dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca múijyú pájtyeíñe eene múúhake u néhíjcyanéhjí? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ehdu nééme tsáma wajácútsi méjicyaco ámuha maállítsámeityuki. Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáá diibyéjuco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

⁹ Téhdure pahúllevaré méénujcatsí íjcyáné uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityédíñe. Pane méjtsúcunúdí téjyu tsúúca o bóhówááveíñe. Tsáhái téjyu o bóhówááveityúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

¹⁰ Muurá tsáné íiñúji múnaa tsííñé íiñúji múnáama méénújcatsíli.

¹¹ Áhdure ávyétá ihnáhó íiñúji vááúméíli. Ájyu íjcyáiñé ájyabááne, cheméháñé, pahúllevaré. Áhdure íévéhoowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

¹² Ehdu nénehji pájtyeíñé ihde cáhcújtsotúmé ámúhake ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááne pañévú muhdú ámuha meícyahíjcyáné ámúhake idíllóki. Áhdure ámúhake íiñúji avyéjuté éllevu itsájtyémeke cuvéhoojáuimye. Ehdu muurá ámúhake míamúnaa dárííveé oke ámuha meúráávyené déjúcotu.

¹³ Ááné hóowari ámuha táuwaáboju diityéké meúwááboóhi.

¹⁴ Árónáa ihdyu tsá ámuha meíjyácunúityú muhdú ámuha diityémá meíhjuváiñeri.

¹⁵ Muurá ihdyu ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwáábóíñé tujkévejúvu. Ájyu ámúhake múnáátsohíjcyámé íllure ámuha maállíñe néhijcyámé ámúhadívú táhjátsáméíli.

16 Muurá ámuháj caanímú, ámuhá nahbémú, ámuhá hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahíjcyároméhjí ámuhákye téijyu ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéké ámuhádyú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúmé ámuhákye tsaríllé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámuhá níwáujjíné íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Ahdícyane ihdyu ámuha panévaré maáábúcúhajchíí mépájtyéteéhi.

20 Áhdure tsííñé iñújjíne múnaa Jerotsarée mícaavéné ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúuca técoomi wágóóóveíñe.

21 Áijyu méwáácunúco cámehábaúnevu Jodeá iñújji múnaa ámuha meíjcyame. Áhdure técoomí múnaa óví níhi wáácunú tsiéllévu. Aane íumíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñé ícúbáhraméí míamúnáama dítye ímityúné dáríívémeíhíjcyáné déjúcotu Píívyéébé waajácuháámitu tene némeídyújuco.

23 ¡Máídaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtérei ítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyetá kimóhcó néené ícúbáhraméí pájtyeé téijyu ííñújiri íjcyáné míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécoóca.

24 Tsaatéké muurá dsíjívétsoímyé méénujcatsí pañe. Áánetu tsíjtyeke tsajtyéimye tsííñéhjí iñújjínévu. Áané boone jodíómú íjcyátúné míamúnaaréjuco teene Jerotsarée cááváciuñe

Píivýéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchotá tétsihyi íjcyaki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñehji
(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehji pájtyéné boone nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, mícuroo, íjcyane múhduréjucó íjcyaiñe. Téhdure ávyetá íhnáhó móañe nóhjíneri cáhcújtsotúmé íllítyeéhi.

26 Éhdúcóbaúvú nénehji ííñújiri íjcyácooca muurá míamúnaa íllityéneri ílluréjuco wájácúrátúúúveíñe. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí íjcyane mujtáraba íjcyáahi.

27 Ájyu ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuuvéhi. Muurá téené boone tsúuca ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Ájyu ihdyu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyaiñe.

29 Téhduréhjáa tsiiñe diityéké neébe:

—Cáhawáá méjtsúcunu higyéeráhema tsííñe uméhéené muhdú íjcyane.

30 Muurá téhehji béhjívácooca tsúuca méwaajácú píjcyaba píhine.

31 Ahdu ííñújiri tenehji íjcyácooca méwaajácuco tsúuca Píivýéébé avyéjú bóhówáávéeíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímiáané ámúhake o neé ehdu nénehji pájtyeíñe íñeí ííñújiri páhdure míamúnaa íjcyápíñááca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu ííne ámuhákye o néhijcyané tsá mújyú wágóóóvéityúne.

34 Áánéllii tsáma téibúwá méíjcyaco tsiíne o tsáábe ámuhákye o túvaaóvátu líiyiicyáveháñeri, tsíñéhjiri, ámuha méíjcyámeke.

35 Muurá íimillédúré íjcyámeke ó ábájínejcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcúdu.

36 Áánéllii múu téibúwá íjcyáne Píívyéébema paíjyuvaré ihjyúvá ténehji ámuhákye imújtátsótuki. Áíjyu ihdyu ámuha méúújéteé óhdivu Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú íínerí núcójpívetúme.

37 Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyaae Jetsóo duurúvájá pañévú úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa méíjyunúdú pehíjcyá oríívo bájú íjcyátsihvu tétsii icyúwaki.

38 Aanéhjáa paíjyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvájávú dííbyé uwáábó illéébúcunúki.

22

Jetsóoke íekééveíñé ditye pítyácójcatsíñe
(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

1-2 Téíjyúhjáa pajtyeté wañéhjí óorítýúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhjí lleevárijyuco íjcyánáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Árónáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

³ Áánáacáhjáa Jóóda Ijcarióóté pañévu tsúuca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóó mamyémúejpi íjcyáábé pañévu.

⁴ Aabéhjáa péé diitye llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehméjte éllevu diityémá ipítýácójcatsí muhdú dííbyedívú iékéévétsoíñe.

⁵ Ááneríhjáa íimíjyúúvéne imíllémé dííbyeke iáhdone.

⁶ Áánélliihyéhjáa íjtsámeíjyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Aanéhjáa tsúuca teene pajtyété wañéhjí óorítýúne pááá máchómeíhíjcyané wañéhjí pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyané wañéhjí lleevájucóóhíí.

⁸ Áíjyúhjáa Péédorómá Jóáámútsikye Jetsóó nééhií:
—Mééma mémeenuté wañéhjí májchó memájchoki.

⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kiávú ú imíllé muhtsi meméénune?

¹⁰⁻¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi llíyííhyori nújpáñújéébedívú meúújetéebema mepééne tééja múnáájpike méneéhi: “Múúhá uwááboobéne múhtsikye néé kiává íchii tsaho májchoho íjcyane tééhó pañévu díbye múúhama pajtyété wañéhjí májchó májchóihyo.”

12 Áánéllii ámuútsikye úújétsóiibye córííhócoba néého tsúúca ímíbájchómeíhyó cáámééíjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméenuco.

13 Ahdújucóhjáa péémutsi dibye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méénune majcho.

14 Aanéhjáa tsúúca ditye májchóííne éévé úújetédú majchójúcoobe ímamyémuma.

15 Átsihvúhjáa diityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú ííne pajtyété wañéhji májchó ámuúhama o májchone nihñéeréjuco. Tsúúca muurá ámuúhadívú ó dsíjívéeíhi.

16 Aane tsáhájjuco tsiííne ámuúhama o wañéhjívátétyú ííne pajtyété wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúbállémeíhijcyané oke pájtyéné boone tsaméhjí Píívyéébé avyéjuríyéjuco meíjcyame mewañéhjívátéííne.

17 Ehdúhjáa ííneísihdyu ado íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa neébe:

—Áju, ííne pámeere maádo.

18 Muurá tsáhájjuco tsiííne ámuúhama o ádoítýú ííne óóvápácýó Píívyéébé avyéjuri tsaméhjí meíjcyáiíñévújuco.

19 Átsihdyúhjáa idyé pááaho íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Ííne tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu paíjyuvaré méméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeííne ámuha meítsaavéne.

20 Téhduréhjáa teene adóvú diityéké íájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé ijcyane úúballé muhdú ámuha meicyahíjcyané pityájcoju tádsijíveri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñé ámuha mepájtyeteki.

²¹ Aane muurá íchihyi mééma majchóri diibye óhdivu méénútsóiíbye.

²² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco óhdityu tene némeídyújuco oke tene pájtyeíñé Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke. Áronáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñé eene óhdivu méénútsóóbeke.

²³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllójcatsímyé caabyé diityédítýú dííbyedívú méénútsoíñe.

Jetsóó mamyémú táhjájcatsí caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáíyóneri

²⁴ Átsihdyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáíyóneri.

²⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ííñújiri ávyéjute imíllé ityáuhbáné téénetu diityéké míamúnáa íhtsútujtédí idíllóki. Ááne itsúcunúhijcyámé tehdújuco imyéénune.

²⁶ Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu idáátsóóbeúvú néébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube ijcyá pámé túkevjtsoóbe.

²⁷ ¿Aca caabyé íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbyeke íícúveébej? Muurá míamúnáa íjtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsijtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaaabédú o néébe ámúhama ó ijcyá ámúhakye o píááboki.

28 Muurá ávyétá imítyú nénehji oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méijcyá oke íhvéjtsotúme.

29 Áánéllii ámúhakye ó picyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyéjajte ámuha méijcyaki.

30 Áámema muurá íné imíjyaú ámúhama ménahbévájcátsíí táavyéjuri. Aame ámuha ijraéémú 12-hava íjcyámedítyú cáhcújtsótúmema méímíbájchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

*Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeííne
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)*

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke néehíí:

—Tsímoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámúhadítyú íñéhco caabyé ímíáábé íjcyáábeke éhne múúne tríígotu ímí menéhcodu.

32 Árónáa tsúúca díhyallúvú ó táúmeí píáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óvíí díñahbémuke ú píaabó téhdure ditye ímí oke iúráávyeki.

33 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco, Ávyéjuúbej, ímíááné tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca óómájuco ditye meke cúvéhoojánúííne. Áhdure uke ditye dsíjívétsócooca óómájuco ditye meke dsíjívétsoííne.

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóó nées dííbyeke:

—Árónáa muurá, Tsímo, ípyejcójuco oke u úráávyeróné u tóónuííne cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeííne pííhíjucóóne

35 Átsihdyúhjáa tsiĩne neebe diityéke:

—Éíjyúu muurá ámuéhakye uwáábovu o wállóocooca o néé ámuha dsíĩdsima tsípaajíí ámuháj túhápaajíne ámuha metsájtyétuki. ¿A téijyúu tsáneetu ámuha méviióhi?

Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Tsáháa muha íĩnetú mevíiotúne.

36 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa icyooca métsajtyécó ámuha dsíĩdsii, ámuhá niĩtsúmuu, íjcyane. Áánetu nítsuwáávatúme óvíi hállúeja íwajyámú iĩáhjíhénúne íniĩtsúwá ujcúhi.

37-38 Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácu múúhadi. Áánéllihyéhjáa neébe: Íhya téhduwáácújuco. Muurá tsúuca oke pajtyeĩne tsúucajátújucoo Píívyéébe waajácúháámitu íllu óhdityu tene néhdújuco: “Muurá ímityúme raahóri itsájtyéébeke téhdure ímityúúbedi díllóimye.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeidyújuco muurá oke tene pájtyeĩne.

*Píívyéébema Jetsóo íhjuváne
(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)*

39 Ehdúhjáa ímamyémuke iĩétsihdyu ipyéhijcyádú oríivo bájú íjcyátsihvu péébema téhdure péémeé.

40 Átsihvúhjáa iúújetédú neebe diityéke:

—Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeityuki.

41-42 Ehdúhjáa iĩéene íĩneebe diityédityú éhne múúne nééwayu maáámune úújeténé hajchóta.

Átsihvúhjáa imímóúúvene Píívyéébema ihjyúvaabe néehíí:

—Ayúju Táácáaniíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

⁴³ Áábedívúhjáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyeke ipíááboki.

⁴⁴ Aabéhjáa íhnáhó téeneri ávyevécunúúbé Píívyéébema íhjyúvaabe tówaane waapé tújpácyoma.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dííbyeke ikímóóvéne pávyeenúmé cuwárí íjcyámedívu.

⁴⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami íivane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píívyéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeityuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa dibye néénáa tsúúca mítyame míamúnaa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuullé tsaapi dííbyé mamyémúejpi íjcyáabe. Aabéhjáa dííbyedívu iwájtsíne chohchócú dííbyeke.

⁴⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívu?

⁴⁹ Aanéhjáa ííténe ímamyémú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, métsu aatyéké meméénu méniitsúmuri.

50 Áronáacáhjáa tsúuca tsaapi diityédítú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi núúmiho ímiánéjcuého wállórihjúcúhi.

51 Áanélliihyéhjáa Jetsóó née dííbyeke:

—Óvi íjcyáábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.

Ehdúhjáa néébere cámahjácó dííbyé núúmiho.

52 Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehméjtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáá taéllevu niítsúmuma, cávaájcoháñema?

53 Áánerá íhyajchótá ámúhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméénuhíjcyáne. Áronáa ihdyu ícyoooca tsúuca ámúhaj téeveri Naavéné kyéhéjkímyeíhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeĩne

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

54 Áábekéhjáa tsúuca iékéévéebeke llúúvájte avyéjúúbe jávú ditye tsájtyéebeke Péédoro úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére.

55 Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwááñúnetu píhmiíhíjcyáme életu téhdure píhmiíbe.

56 Áánáacáhjáa tétsíi wákimyéi múnáalle píhmiíri íjcyáábedítú néesíi:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

57 Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájácúnejí dííbyeke.

58 Ááné boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dííbyeke nééhií:

—Uu éhne téhdure diityéejpi.

Árónáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu diityéejpi o íjcyáábejíívari.

59 Ááné boonéhjáa idyé tsíjpiiyéjuco nééneé:

—Ímiááné muurá áánu diíbyéjuco Jetsóomáa ícyahíjcyaaabe Gariréa múnáajpi.

60 Áánélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedííí óóma ú ihjyúváhi.

Ehdúhjáa díbye néénáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

61 Áánélliihyéhjáa Jetsóo dííbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbyée nééneé: “¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúvá ú tóónuú oke u úráávyeróne?”

62 Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ipyééne ávyetá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi dítye úúhívaténe

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

63 Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmeme dííbyedi iúúhívaténe meenúhi.

64 Dííbyé hálluúúcúhjáa iwátáajcóóbeke iwábáajcóne néémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méénuney?

65 Áánemáhjáa éhniíñevúré uuhívatémé dííbyedi.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

66-67 Ááné tsitsíínevúhjáa túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame

ipítyácócatsíhíjcyátsihvu dííbyeke itsájtyéébeke nééhií:

—¿A ímiááné diibyéjuco uu míamúnáake pájtyetétsoóbe? Cána múúhake duubállej.

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá diibyéjuco o íjcyane ámúhake o néérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámúhake o díllone ámuha maáñújcúne oke maácádsíjcaáyokíííva oke médillóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óví icyoocátú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píívyéébé úníuri ó íjcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénélli néeme dííbyeke:

—¿Áánéllihyéhaca ihdyu ímiááné Píívyéébé Hachí uú?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénélli néjcatsímye:

—Ínéllihyécó tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú úúbálléiyáhi. Muurá íñe melléébóneriyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Pirááto éllevu Jetsóoke dítye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobaré Jetsóoke tsajtyé téené ííñújí ávyéjuube Pirááto éllevu.

² Átsihvúhjáa dííbyé úmíwávú dííbyedívú íñéétsóro néémeé:

—Áánu míamúnáake íbórínuubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyaaabe meeva íveekí ávyéjuube Tséétsa

romáánómuubéré íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyaaabe míamúnáakévá ipájtyetétsoíñe. Áhdure nehíjcyaaabe muuhává jodíómú avyéjuube íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿Ava ímiááné uu jodíómú avyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, diibyéjuco oó.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé llúúvájte avyéjútémá pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá dibye ííne imítýúné méénúturóne.

⁵ Árónáacáhjáa tsíjpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa íiñúji múnáake ííbórínubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa íiñúji múnáadítýú tújkénuube íñe téénema ílléjuco tsááneé.

Heróode éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dilló diityéké ímiááné Gariréa múnáajpi dibye íjcyáhajchíí iwáájácuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjuco dibye íjcyane ditye néénéllii wáalloobe dííbyeke tééné íiñúji avyéjuube Heróode éllevu. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréeri dííbye.

⁸ Aabéhjáa mítyane ímíjyuuvé Jetsóoke íájtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa dibye ímílleróné dííbyeke íájtyumíné dííbyedítýú ditye íhjúvahíjcyáné illéébónema. Imílléroobéhjáa íájtyumíné dibye méénúráítýuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mítyane panévaré dílloobe dííbyeke. Árónáacáhjáa tsá díbye áńújcutúne.

¹⁰ Áíjyúhjáa idyé tétsihyi llúúwájté avyéjurtémá taúhbjú uwáábojte íjcyame ímityúné dííbye hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa diibye Heróódé ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujcó ávyéta ímí nééné wajyámuunévú ávyéjuube múúne úcáávéne wajyámuunévu. Áábekéhjáa tsiiñe wálloobe Pirááto éllevu.

¹² Téíjyúhjáa diibye Piráátoma Heróódemútsí wajyúcatsí íhdée néhníllécatsíhíjcyáromútsi.

Jetsóoke dítye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

¹³ Aanéhjáa Piráátó pihjyúcú pámeere míamúnáake llúúwájté avyéjurtémá tsijtye avyéjurtéke.

¹⁴ Áámekéhjáa neébe:

—Ámuha íñe áánúke taéllevu métsivá díbyevá míamúnáake ímityú dáríívehíjcyané ámuha menéénema. Áábeke muurá íñe ámuha meííteneriyé ó dílloráhi. Árónáa tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

¹⁵ Muurá Heróódé íjcyároobe tsá wáájácutú ííne ímityú díbye méénune. Áánéllii muurá íñe óómíchoobe tsiiñe meéllevu dííbyeke. Aabe ííne hallútú dsíjívéiyónejíivari.

¹⁶ Áánéllii íllure dííbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

17 Ehdúhjáa Piráátó nées paíjyuvaré tsáápiikye cúvéhóójari íjcyámedítú pajtyété wañéhjí pañe ííchívyétsohíjcyánéllíihye.

18 Áronáacáhjáa pámeere nées kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíletú Jetsóoke maácádsíjcaáyóne! ¡Barabáakéré muha méimíllé mejíchívyetsóne!

19 Ácoocáhjáa diibye Barabáake cuvéhoojánúmé ávyéjutéké dibye ímityúné dáriívehíjcyáné hallútu, téhdure dibye míamúnáake dsíjívétsohíjcyáné hallútu.

20-21 Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke iácádsíjcaáyóné íimílléne tsiíñe diityémá íhjuvvarónáa éhniíñevuré néémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dííbyekej!

22 Áánéllíihyéhjáa tsiíñe neébe:

—¿Aca íñe ímityúné méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúné dibye ímityúné méénune téené hallútú ídsíjívéiyóne. Áánéllíi ihdyu íllure dííbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

23 Áronáacáhjáa mítyane imíllémé dííbyedívú dibye wátyétyéhcutsóne.

24-25 Áánéllíihyéhjáa awáá diibye Piráátó ílluréjuco dííbyeke íhvejtsóné diityé hójtsí pañévú ditye íimíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakéréjuco dibye íjchívyetsóné ímityuube íjcyánéllíi ditye cuvéhoojánúróóbeke.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)*

26 Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyéhcúíhullévú tsájtyeme cábuuvé Tsirééne múnáajpi Tsimóó íúmihétú óómííbyedívu. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcúíwachékevu.

27 Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítaméhjáa walléemú dííbyeke táámere pééhií.

28 Áámekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsaréé walléemuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámúháj tsíimekééré ihdyu mékimóóve.

29 Muurá ícúbáhraméí íjcyácooca ajchímú íjcyané walléemú ímíjyúúveé itsíimávátúneri.

30 Muurá teene ícúbáhraméí íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnaa neé muhdícyánéjcurí diityé hallúvú cáméhbaúné úhnóbáiyóné apáhajchíí idsíjívé apíchó diityéké tene pájtyéiyóné ihdétu.

31 Muurá íñe ííne imítyú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjíí mityáubá ámúhakye ditye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

32 Téhduréhjáa téjyú míityétsi ímítyúmútsikye tsajtyémé tsaijyú dííbyema idsíjívétsoki.

33 Aanéhjáa tsúúca ‘Niwáupááji’ némeítsihvu íúújetétsóóbeke wátyétyehcúmé páwachékevu. Áábé únítúhjáa panéjcuvatú íjcyáwachékéécutu wátyétyehcúmé diityétsí ímítyúmútsikye.

34 Áijyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá ditye wáájácutú ñná imyéénune. Áánácáhjáa tsodáhómú

néhócátsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

³⁵ Aanéhjáa mítyane míamúnaa íítehíjcyánáa ávyéjute dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyaaábe. Aabe cána óví pájtyetétsameí ímiááné diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoííbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchíjyu.

³⁶ Áhduréhjáa idyé tsodáhómú dííbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácyó kiwátyetu dííbyeke íjchoráhi.

³⁷ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsameí ímiááné diibyéjuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchíjyu.

³⁸ Áánemáhjáa dííbyé nííwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóomé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúme ihjyúrí illu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuúbe.”

³⁹ Áhduréhjáa dííbyé úníutu ímityumútsí íjcyámútsidítú tsaapi iúúhívaténemáyé néé dííbyeke:

—Áyu cána bo ímiááné diibyéjuco míamúnáake u pájtyetétsoíibye u íjcyáhajchíí meke pájtyetétsoj.

⁴⁰ Áánéllíihyéhjáa íñahbéébé néé dííbyeke:

—¿Aca tsá eene u íllityú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájácutú máhallúrí ímityúné íjcyane?

⁴¹ Muurá ihdyu tehdújuco meícúbáhrámeíñé ímityúné meméénuhíjcyané déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúrí tsá íñé ímityú íjcyatúne.

⁴² Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácoóca.

43 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Muurá ímiááné uke o nées óóma u íjcyaiñé táavyéjuri.

Jetsóó dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

44 Téjyúhjáa cójípínétú ííñuji íjyunú cuuvé tu-jkévevújuco.

45 Tsáhájucóhjáa nuhba ájchutúne. Ájyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájco wájyámúwácoba dóchéreevé tsahtúnéécú apáhajchíí wajítahnécu.

46 Áánaacáhjáa Jetsóó ávyétá ihnáhó illu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Llíhíyoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñéene dsíjíveébe.

47 Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmetsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íájtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe nééhií:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áánu tsá ííne imítýú méénuhíjcyatúne.

48 Téhduréhjáa tsijtye tétsihyi íjcyame téeneri itsájuréévéne ílluréjuco pééneé.

49 Áánetúhjáa dííbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu dííbyema tsááme walléemú kémuélléturé íítehíjcyáhi.

Jetsóó ítémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

50 Téijyúhjáa íjcyaaabe ímiáábé Jodéa iĩnújiri íjcyacóomí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsi múnááejpi íjcyaaabe.

51 Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébé avyējuri íjcyaiñe. Áánéllihyéhjáa tsá dibye úcáávetú iñahbéjté pítyácojcatsi múnáa Jetsóoke dsíjívétsóné pañévu.

52 Aabéhjáa Piráátoke táúmeí dííbyeúvú ñtémeho icyúúuki.

53 Aabéhjáa téwachéketu iñítyétsóne wáyámúbari íbíjínúne cuuú néewájitu béhéjure bóhdómeíhyéjú pañévu tsaatékeí ditye cúúútúhéjú pañévu.

54 Dityéhjáa wáyééévejcoójí ihde ímbájkímeíhíjcyajcoójí cúúúube.

55 Aanéhjáa diitye Gariréatúu dííbyema tsáané walléemú íténáa cúúúube.

56 Aaméhjáa ihjyáhañévu ipyéene pácúúcújpacyóné iújcúne wáyéeevéhí teene wáyééévejcoójí Píívyéébé taúhbaju néhdújuco.

24

Jetsóó dsíjíveebe tsiíne bóhíne.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

1-2 Aanéhjáa tsíjyu cúúvénetúré tsiíne tsemáánaréjuco déjúcoóvejcoójí tsiíne péeme ñtéacunú níkyéhéjú watájcó néewayu tsítsiíyējuco ijcyane.

3 Aaméhjáa téhejú pañévu iúcáávéne ííterá pevetsíiyējuco Jetsóó ñtémeho íjcyájúcootúne.

4 Ááneríhjáa iíllityéne wájácúrátúuuvémé ájtyumí míityétsi tsítsíwu íwajyámúúné néémutsi íjyócuuvévámútsikye.

5 Áámútsidíhjáa iíllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca ìiná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácóóbekéjǵvari?

6 Tsúúca bóhíibe. Cahawáá méitsáávé Gariréaríi ámúhama íjcyácooca muhdú ámúhakyé díbye néhijcyáne.

7 Muuráhjáa nehíjcyabe Míamúnáájpídívú ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ájcume dííbyeke páwachékevu dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñe.

8 Ehdúhjáa dítyétsí néénetu ítsaavémé ímiááné tehdu díbye néhijcyáne.

9 Aaméhjáa ióómíñe úúbáletté 11-mevaréjuco dííbyé mamýmú íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dííbyekée náhbévahíjcyámeke úúballéme.

10-12 Aanéhjáa tsá dííbyé mamýmú cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa íllure dítye állíñe. Áánetúhjáa Pééodoro dsíinéríyé níkyéhejúvú ipyééne téhejú pañévú iúcaávéne ìté ímiááné dííbyekée dítye bíjínúné wajyámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane. Ááneríhjáa iúllévenúne ílluréjuco díbye óómiñe. Ílluméhjáa díityéké úúballé díbye tsúúca bóhííne: Maaría Madarénaa, Jóáánaá, tsííñe Maaría Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjii, éhdume.

*Ímamyémudítýú tsaatétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Mc 16.12-13)*

13 Aanéhjáa téjyúré Jetsóó bóhijcóójí díbyemáa ícyahíjcyámedítýú tsaatétsí péé Jerotsaréetu Emaóovu 11 kiróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

14 Aamútsíhjáa juuváyí íhjúvamútsíyé pehíjcyá muhdú díbyeke tene pájtyéneri.

15 Áanáacáhjáa diityétsidívú bóhówááveebe diityétsimájucó pééneé.

16 Aanéhjáa Píívyéébe diityétsikye íhyálluúúné pívyétéjtsomútsí tsá wáájácutú díbyeke.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca íínerí íhjúvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsí muhdú kehdóvémútsíúvu?

18 Áánéllíihyéhjáa ‘Créopa’ némeíbyé néé díbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú íiná Jerotsaréeri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjucó tsá u wáájácutúne.

19 Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé diityétsikye:

—¿Aca íiná pájtyéhi?

Áánéllíihyéhjáa neemútsí:

—Muurá dsíjívetsómé Natsaréé múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píívyéébé íhjú uubáalle múnáájpi íjcyaaabe panéváré méénuhíjcyáábeke. Áábekée Píívyéébe wájyúúbeke téhdure tsaate míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

20 Áábekée llúúvájte avyéjútémá tsííñé avyéjute íhvejtsó ditye ídsíjívétso páwachékevu iwátyétyéhjúneri.

21 Muháa méjtsúcunúrá díbyéjucó muha íjraéémuke pájtyetétsíiibye íjcyane. Aane íñe tsúúca 3 coojívájucó mee díbyéé dsíjívétsihdyu.

22-23 Áronáacáne walléemú cúúvéneturé níkyehéjú úújejemé múúhake neé dííbyé ìtémehóvané téhejú pañe ìjcyájúcootúne. Áamedívuváne níjkyéji múnáajtétsí bóhówáávemútsí diityéké neé tsúúca díbye bóhííne. Áánerííne muha méullévenúhi.

24 Ááné boonétuné idyé tsijtye téheju úújéjerómeváne ímiááné tsá ájtyúmitúne.

25 Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne!
¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeííne íhdéjuco iwáájacúné Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa néhijcyáne?

26 ¿Aca ámuha méijtsúcunú míamúnáake pájtyetétsóiibye ícúbáhrámeityuubéré ávyéjuutéiyóne?

27 Ehdúhjáa diityétsikye ííneéne úúbáleebe ímííneúvú páneere muhdúhjáa dííbyeke tene pájtyeííne tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu dííbyé ihjyú uubálle múnaa cáátúnuhíjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíjí pañétú muhdú tene neéne úúbállétujkénuube diityétsikye.

28 Áánáacáhjáa tsúúca úújetémé Emaóovu ípyéé ípyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóó pítyajcó diityétsikye pééiibyeđu.

29 Áronáacáhjáa dííbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa díbye cóeváne diityétsima.

30 Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho íékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke. Áánemáhjáa

tsahdúnéécú idyóhdahíróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánetúhjáa botsíi wájácúméíívyemútsí éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dííbyeke wáájácúrónáa tsúúca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Ááné boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¡Áyúú, ehdúhacáne íívane juuváyí díbye meke Píívyéébé waajácúháámitu íjcyanéhjí úúballéné ííne imíjyaú mééíbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsiíñe oomí Jerotsaréevu páñétúejte dííbyé mamyé muma tsijtye íjcyáme éllevu.

³⁴ Áámútsikyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóó ímíááné tsúúca bohíjucóóhií. Tsimóodívuva bóhówááveébe.

³⁵ Áánéllíihyéhjáa úúbállemútsí muhdú téhdure diityétsidívú díbye bóhówaavéné juuvávyu. Áhduréhjáa úúbállemútsí díbye pááaho idyóhdahíróne diityétsikye ájcúnetu botsíi dííbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa téené úbállejcatsíyi íjcyánáa Jetsóó tsiíñe diityédívú íbóhówáávéne néé diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóóhií. Maímijyu ihdyu ámuha mejcyanej.

³⁷ Ááneríhjyáa itsájuréévéne íllityémé naavénekéré iwáábyúnema.

³⁸ Árónáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíñe méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

³⁹ Éje, cáhawáá oke meíité táhójtsícuma tájtyúháácyuj. Muurá diibyéjuco oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpííma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa iñéene úújétsoobe diityéké dityéé díbyeke wátyétyéhacunéhjí íhyójtsícutu, íjtyúháácyutu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neébe.

—¿A íjcyané majcho ámúhadi o májchokij?.

⁴² Áánéliihyéhjáa ajcúmé amóóbevíú wájhámeíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa ditye íténéryé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhojpacyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnée ámúhake o néhijcyané muurá íñe tsúuca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíñe muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye díbyé ihjyú uubálle múnáa caatúnúhi. Áhdure Tsááamóháámitu caatúváne.

⁴⁵ Ehdúhjáa dibye néénetu botsíi waajácúmé ímiááné tehdújuco Píívyéébé waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neébe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíñe o dsíjíveebe 3 coojívatu tsiíñe o bóhííbe mémeri táuwááboju Jerotsaréetu tújkeváne páné iñújííne múnáake

úwáábómeíñe, ditye ímítýú ïhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ïbúwááve diityé imítýú iábájíívemeíki.

⁴⁸ Ááné uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllii ámuha éllevu ó wálloó Llihíyóo Íapííchovu ámúhake iájcuíñé nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúrei météhmeco ámuhá pañévú tene iúcaáveki.

Jetsóo níjkyejívu pééneé
(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipítýájcótsihdyu técoomítýú diityémá peebe Betáániávu. Átsihvúhjáa íhyójtsicu íhbúcúne diityé hallúvú piáábo itýáúmeíñe diityédítýú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Ááné boonéhjáa tsiíñe Jerotsaréevu oomímyé ímíjyuuri díbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa paijyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

Píivýéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48